

bülten

TMMOB MAKİNA MÜHENDİSLERİ ODASI İZMİR ŞUBESİ AYLIK YAYIN ORGANI

1995

*Yılında
Barış, Sağlık,
Mutluluk ve Başarı
Dileklerimizle...*

❑ ODAMIZIN 40. KURULUŞ YILDÖNÜMÜNÜ 1 HAFTA SÜREN ETKİNLİKLERLE KUTLADIK.

❑ CEZMİ ERSÖZ, "ÜLKEMİZDE KÜLTÜREL DEĞİŞİM" KONULU SÖYLEŞİ İLE ŞUBEMİZİN KONUĞU OLDU.

❑ DEMOKRASİ PLATFORMUNCA DESTEKLENEN KAMU ÇALIŞANLARININ 20 ARALIK GENEL İŞ BIRAKMA EYLEMİ BÜYÜK KATILIMLA GERÇEKLEŞTİ.

❑ "GÜMRÜK BİRLİĞİ SÜRECİNDE ÜLKEMİZDE SANAYİLEŞME POLİTİKALARI"NI DOÇ. DR. GÖKHAN ÇAPOĞLU ANLATTI.

❑ PROF. DR. İZZETTİN ÖNDER, 40. YIL ETKİNLİKLERİMİZİN SON KONUĞU OLDU.

❑ TMMOB İKK ÜYELERİ BAYINDIRLIK VE İSKAN BAKANI HALİL ÇULHAOĞLU'NA İZMİR'E İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİ İLETTİLER.

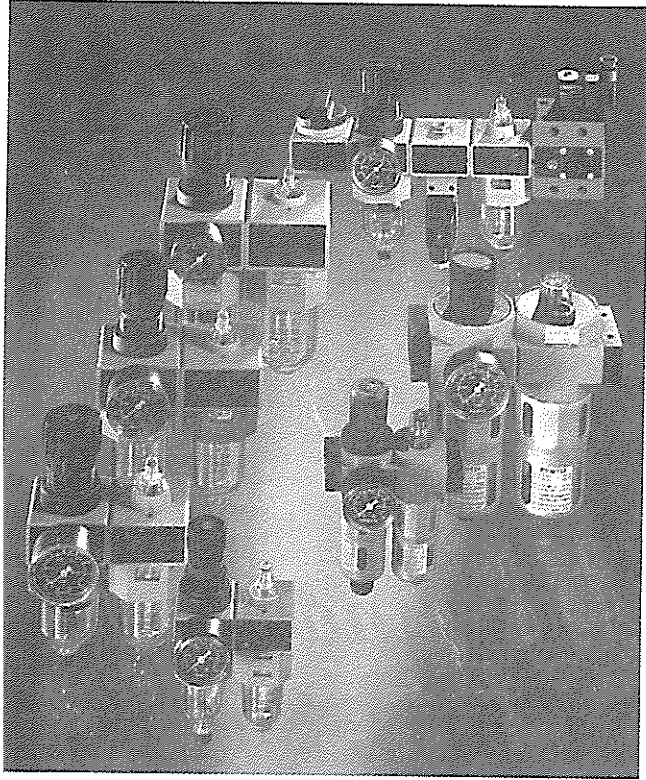
❑ AKIN BİRDAL; "İNSAN HAKLARI İÇİN ÜLKEMİZİN TEK ÇARESİ BARİŞ VE DEMOKRASİDİR"

❑ KAREL VAN VOLFEREN'İN "JAPON GÜCÜNÜN SIRRI" KİTABINDAN YAPTIĞIMIZ ALINTININ İLK BÖLÜMÜ SAYFA 16-17'DE

❑ PROF. DR. TAMER KUTMAN'IN DİZİ YAZISI "DEĞİŞKEN HIZLI TAHRİK SİSTEMLERİNİN AKIŞKAN KONTROLÜNDE KULLANILMASI" SAYFA 14'DE

FESTO PNEUMATIC

OTOMASYON TEKNOLOJİSİNDE YARDIMCINIZ

"MAVİ SERİ" İLE OPTİMUM BASINÇLI HAVA

Pnömatik sistemlerin işletme emniyeti ve ömrü büyük oranda basınçlı havanın doğru hazırlanmasına bağlıdır. Festo "Mavi Seri" daha ekonomik, güvenilir ve uzun çalışma ömrü sunar.

- Blok yapısı nedeniyle basit montaj imkanı
  - Özellikle modüler tasarımı sayesinde esneklik.
  - Hava bağlantısı sağdan veya soldan yapılabilir.
  - Çeşitli boylardaki filtre elemanı kolaylıkla değiştirilebilir.
  - Mikro filtre elemanları ile hassas filtreleme yapılabilir.
  - Bayonet ve dişli bağlantı sayesinde filtre ve yağlayıcı kolayca sökülebilir.
  - Filtre ve yağlayıcı kavanzoları metal koruması ve darbeye dayanıklı malzemesi sayesinde yüksek derecede emniyet sağlar.
  - Düşük hava debilerinde bile oransal yağlayıcı sayesinde homojen yağlama yapar.
- ⇒ Yeni düşük maliyetli D serisi hava hazırlayıcılar
⇒ Her ölçüye uygun otomatik su tahliye elemanı

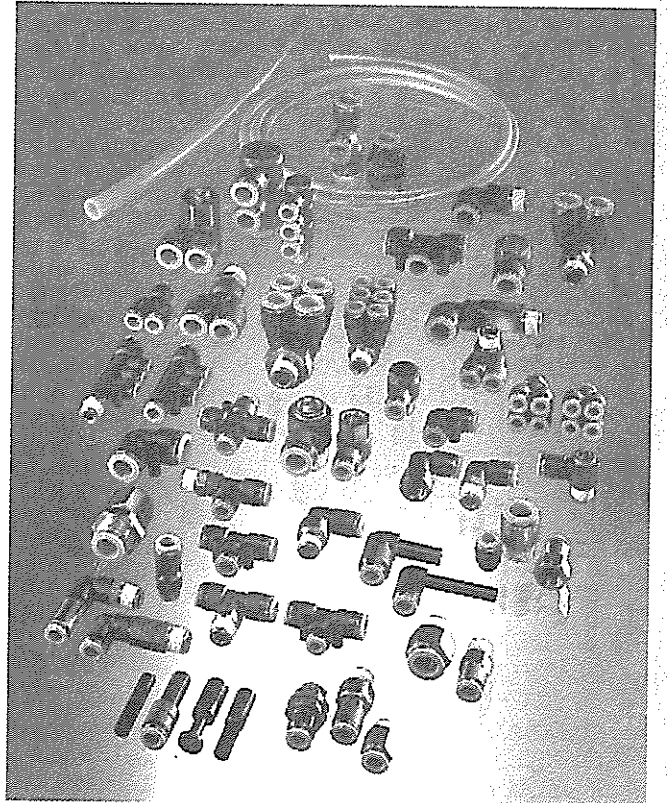
"QUICK STAR" MODERN BAĞLANTI TEKNİĞİ

Festo'dan yeni çabuk bağlantı elemanları serisi

- Florin lastik sızdırmazlık halkası hortum dış çapı ile fitting gövdesi arasında mükemmel bir sızdırmazlık sağlar. Standard hortumlar basınçlı hava veya vakum için uygundur. Festo poliamid ve poliüretan malzemeden standart hortum sunar.
- Fitting içindeki paslanmaz çelik klip hortumu hasar vermeden emniyetli bir şekilde tutar. Hortum mavi halkalara basılarak kolayca çıkarılabilir.
- Bütün pirinç yüzeyler nikel ile kaplanmıştır ve korozyona dayanıklıdır. ISO normuna uygun konik dişler teflon kaplıdır.
- M3'den R1/2'ye kadar dış ölçülerindedir.

YENİ HORTUMLAR

- Normlara uygun dıştan tolereli hortumlar 3, 4, 6, 8, 10, 12, 16 mm çaplarında.
- İsteğe göre poliamid ve poliüretan malzemeden.
- Poliüretan tipi özellikle küçük kıvrıma çaplarında esnek.
- Poliamid tipi özellikle yüksek basınç ve sıcaklıklara uygun.

FESTO
SANAYİ ve TİCARET A.Ş.

Fahrettin Kerim Gökay Cad.
No. 281 Özçelik İşhanı
SAHRA-I CEDİD / KADIKÖY / İSTANBUL
Tel : (0.216) 411 44 66 (8 hat)
Fax : (0.216) 411 44 74 (2 hat)

OCAK 1995

Yıl: 9 Sayı: 68

MMO İzmir Şubesi Adına Sahibi
Fasih KUTLUAY

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Kazım UMDULAR

Yayına Hazırlayan
Asuman KAYIRICI

Bülten Yayın Komisyonu:

Oğuz INCEOĞLU

Fikret EKİCİ

Ali Doğan COŞGUN

Nilgün BAYDAN

Nilgün ATALAY

Gönderilen yazıların yayınlanıp yayınlanmamasına, TMMOB Makina Mühendisleri Odası İzmir Şubesi Yönetim Kurulu karar verir. Yayımlanan yazılardaki sorumluluk yazarlarına, ilan ve reklamlardaki sorumluluk ilanı veren kişi ve/veya kuruluşa aittir
Bülten'e gönderilen çeviri yazıların kaynağı mutlaka belirtilir.
Gönderilen yazılar, yazarlarına geri verilmez.

Dizgi ve Sayfa Düzeni:

AKAR TANITIM Tel: 441 69 47

Teknik Hazırlık ve Baskı:

Altındağ Matbaası Tel: 421 54 75

Yönetim Yeri:

Atatürk Cad. No:422 K: 5

35210 Alsancak / İZMİR

Tel: (232) 422 08 11-463 55 54

Fax: (232) 422 60 39

Baskı sayısı: 3800

1995 YILI REKLAM BEDELLERİ

Arka Kapak 10.000.000.-TL.

İç Kapaklar 7.000.000.-TL.

İç Sayfalar

Tam Sayfa 5.000.000.-TL.

1/2 Sayfa 2.500.000.- TL.

1/4 Sayfa 1.500.000.- TL.

Fiyatlara KDV eklenir

BİR YILIN ARDINDAN...

Dünyanın bir çok bölgelerinde süregiden savaşlarla girilen yılın sonuna dek, ne ya-zık ki bu savaşlar bitmedi, artarak sürdü.

Dünyada ve ülkemizin Güneydoğu bölgesinde süren sorunların çözümünü silahta ve şiddette arayan anlayışların sonucu, binlerce insan yaşamını yitirdi, yerinden yur-dundan oldu.

Yılın ilk aylarında, ülkemizde kamu açıkları, ithalat-ihracat dengesizliği, iç ve dış borç yükü taşınmaz hale gelerek bu yükü çalışanların omuzlarına yükleyen bir anlayış-la 5 Nisan kararları alındı ve uygulamaya kondu. Bu kararlarla birlikte ülkemizde binler-ce insan işsiz kalırken, % 140'lara varan enflasyonun olumsuz etkileriyle özellikle yılın son üç ayında çalışanlar ülke düzeyinde protesto eylemlerine girişti.

Yine bu günlerde arka arkaya siyasi iktidar çevrelerinde patlayan skandallarla birlik-te toplumda insan hakları, barış, demokrasi, sosyal hukuk devleti istemleri ve ara-yışları doruğa ulaştı. Ancak siyasi iktidar yıl sonuna dek bu istemlere yanıt veremedi.

8-9 Ocak 1994 tarihinde gerçekleştirilen 17. Olağan Genel Kurul Toplantısı ve se-çimleriyle göreve gelen Şube Yönetim Kurulumuz böylesi bir panoramada seyreyleyen 1994 yılının ilk aylarında ekonomik krizin Şubemize olumsuz etkilerini en aza indirmek amacıyla bir dizi sıkı önlemlerle çalışma dönemine başladı.

Daha etkin ve güçlü bir Oda için "Yerinden Yönetim ve Etkin Koordinasyon" an-la-yışıyla oluşturulan 43 İşyeri Temsilciliği Oda Örgütsel gelişiminin yapı taşlarını oluşturdu.

Ekonomik krizle birlikte sürdürülen eğitim hizmetlerindeki katılım yetersizliği göz önüne alınarak ücretsiz bilgilendirme toplantıları Seminer ve Sempozyum'a yönelen Şu-bemiz-böylece "Sürekli eğitim" anlayışının her koşulda yaşama geçirilmesini sağladı.

Şube lokalinde sürdürülen söyleşi ve tartışmalı toplantılarla meslek ve meslektaş sorunlarının çözümüne ilişkin önerilerinin yanısıra ülkemizin içinde bulunduğu zor eko-nomik koşulların iyileştirilmesi amacıyla bir çok rapor hazırlanarak kamuoyuna ve ilgili-lere sunuldu.

Şubemizin örgütlenme ve uzmanlık alanından hareketle yaşama müdahale çalış-malarının yoğunlaştığı 1994 yılının son günlerine geldiklerimizde tüm olumsuz ekonomik koşullara rağmen Şubemiz 1994 yılı tahmini Gelir ve Gider Bütçesinin gerçekleşme oranı % 100'lere yaklaştı.

Bu durum Şubemizin kurumsallaşma yönünde 1992 yılından bugüne sürdürülen çalışmaların izleğinin doğruluğunu kanıtlamaktadır.

KAMU ÇALIŞANLARI KARARLILIKLA YÜRÜYOR

19 Kasım 1994 tarihinde Kamu çalışanı mühendis ve mimarların Ankara'da ger-çekleştirdikleri miting'in ardından gelişen süreçte Kamu Çalışanları Sendikaları ve Eş-güdüm Sendikaları tarafından ülke düzeyinde düzenlenen "Genel Uyarı Eylemi", nite-liği ve niceliğiyle başarılı bir şekilde gerçekleştirildi.

20 Aralık 1994 tarihinde düzenlenen Genel Uyarı Eylemi'nden 5 gün sonra İzmir'de düzenlenen "kamu emekçilerinin sendikal hak ve özgürlükleri" mitingine 15 bin kişi katıldı.

Şubemizin de TMMOB İKK olarak yer aldığı Demokrasi Platformunun aktif destek ve katkılarıyla gerçekleşen her iki eylemde de "grevli, toplu sözleşmeli sendikal hak is-temi" dile getirilerek, % 140'lara varan enflasyonun karşısında çalışanlara öngörülen % 22.5 ücret artışına karşı çıkıldı.

Kamu çalışanlarının haklı mücadelelerini; grevli, toplu sözleşmeli sendikal hakların bir an önce anayasal güvenceye kavuşturuluncaya kadar kararlılıkla sürdürmeleri doğ-rultusundaki yaklaşımlarını sevinçle karşılıyor, içtenlikle alkışlıyoruz.

Ülkemizin sanayileşme ve kalkınmasının en temel unsuru olan, üyelerimizin önemli bir bölümü kamuda çalışanlar arasında yer almaktadır.

Kamu çalışanlarının genel uyarı eylemiyle mitinglerle haykırdıkları istemlerinin; ül-kemize çağdaş, demokratik, sosyal hukuk devleti niteliği kazandırılması sürecinde "olmazsa olmaz"lığını dile getiriyor; Şubemizin bu istemlerin yaşama geçirilme sürecin-de çok yönlü katkı ve katılıma her zaman hazır olduğunu bir kez daha belirtiyoruz.

Ertelenen istemlerinizin, umutlarınızın ve düşlerinizdeki istemlerinizin, umut-larınızın 95 yılında gerçekleşmesi, 95'in Barış, Sağlık, Mutluluk ve Başarı getiren bir yıl olması dileğiyle ...

YÖNETİM KURULU

Odamızın 40. Yılı'nı kutladık

● 1954 yılının 18 Aralık günü kurulan Odamız bu yıl 40. yaşını tamamladı. Şubemiz, 16 Aralık günü düzenlediği Kuruluş Yıldönümü yemeğinde bu anlamlı günü 500'ün üzerinde üyesi ve onur konuklarıyla birlikte coşkulu şekilde kutladı.

12-16 Aralık 1994 tarihleri arasında süren 1 haftalık Kutlama Etkinliklerinin son gününde Termal Otel büyük salonunda düzenlenen Kuruluş Yıldönümü Yemeği, Odamızın 40. yılına yakışır şekilde büyük bir katılım ve coşkuyla kutlandı. 500'ün üstünde üyemizin katıldığı yemeğin, açılış konuşmasında Şube Başkanı Fasih KUTLUAY, 40 Yılda 40 bine ulaşan üyesi ile uzmanlık alanından hareketle gerçekleştirdiği mesleki ve toplumsal çalışmalarla Odamızın bugün daha etkin ve güçlü bir meslek örgütü haline geldiğini söyledi.

Ülkemizde sanayinin gelişmesi makina mühendisliği alanında ve teknolojinin her dalında ilerleme kaydedilmesi için meslek örgütlerinin etkinliğinin büyük önem taşıdığını söyleyen KUTLUAY, Şubemizin bu alanda sorumluluğunun bilincinde olduğunu ve üzerine düşeni hassasiyetle yerine getirmeye çalıştığını vurguladı.

Bayındırlık ve İskan Bakanı Halil ÇUHAOĞLU, Manisa Milletvekili Akın GÖNEN, İzmir Milletvekili Cengiz BULUT, Manisa Belediye Başkanı Adil AYGÜN'nün onur konukları olarak

Cumhuriyet Gazetesi Muhabiri Asuman ABACIOĞLU'nu Yönetim Kurulu Üyemiz Atilla TÜRKÖZ kutladı.

katıldıkları yemekte meslekte 50, 40 ve 25 yılını dolduran üyelerimize Onur Plaketleri verildi. Ayrıca Oda çalışmalarına yaptıkları katkılar nedeniyle Bakan Halil ÇUHAOĞLU'na; Cumhuriyet Gazetesi İzmir Temsilcisi Serdar KIZIK ve Muhabiri Asuman ABACIOĞLU'na, Aliğa Belediye Başkanı Hakkı ÜLKÜ'ye, Dikili eski Belediye Başkanı Osman ÖZGÜVEN'e, D.E.Ü. Mühendislik Fakültesi Dekanı Kutlu ZORAL'a birer teşekkür plaketi verildi. Diğer yandan bölgemizde makina mühendisliği alanındaki sanayinin gelişmesine yaptıkları katkılar nedeniyle, Ahmet YAR'a, Tonguç ÖSEN'e, Kemal BAYSAK'a ve Cemal DIRİN'e teşekkür plaketleri verildi.

Şubemiz Türk Sanat Müziği Grubunun güzel bir dinleti sunduğu gecede, uzun zamandır görüşemeyen üyelerimiz geceyi bir fırsat olarak değerlendirirken, yeni dostluk ortamları da yarattı. Şubemizin 1995 yılı etkinliklerinde buluşmak dileğiyle 40. yılı böylesi bir geceyle geride bıraktık.

Sanayici Ahmet YAR'a Ege Bölgesinde Makina Mühendisliği alanındaki sanayinin gelişmesine katkılarından dolayı Teşekkür Plaketi verildi.

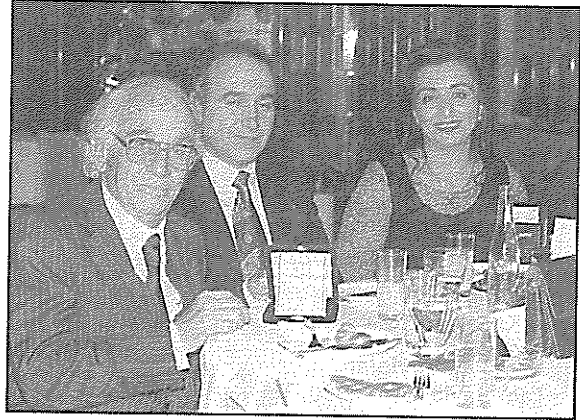
Meslekte 50 yılın gururu

Kuruluş Yıldönümü Yemeğinin en yaşlı onur konuğu mesleğinde 50. yılını dolduran üyemiz Mustafa İNSEL'di. Uzun yıllar makina mühendisliği mesleğine emek vermiş olan Mustafa İNSEL, çalışmayı çok sevdiğini, şu anda çiftliğinde çalışarak sağlığını ve zindeliğini koruduğunu söylüyor. İNSEL, bizlere aktardığı özgeçmişinde şunları belirtti:

"Liseyi bitirdikten sonra Ankara'da D.D.Y. Umum Müdürüğünde memur olarak çalışmaya başladım. Müdürüm tarafından bana verilen işleri bitirmeden daireden çıkmazdım. Bu özelliğim Eskişehir ve Sivas'taki D.D.Y. fabrikalarında aynen sürmüştür. Bunu gören rahmetli Ulaştırma Bakanı Ali ÇETİNKAYA, yüksek tahsilimi yapmak üzere benim Almanya'ya gitmemi sağladı. Yıl 1938. Yani ikinci cihan harbinin başladığı yıl. Ben 1943 yılının sonuna kadar, bütün savaş boyunca Almanya'da kaldım. Bu sırada Krup ve Heusehel fabrikalarında ihtisas yaptım.

Türkiye'ye geldiğimde ilk önce Eskişehir D.D.Y. fabrikasında Şube Amiri ve Grup Amiri olarak çalıştım. sonra Sivas'a Başmühendis olarak gittim. Ve bir müddet sonra Sivas D.D.Y. fabrikalarının Müdür Yardımcılığına atandım. Bu arada işimizin gereği olarak Almanya, Amerika ve Yugoslavya'ya gezilerimiz oldu. Son olarak İzmir D.D.Y. 3. İşletmesinde Teknik Müşavirken emekliye ayrıldım."

Mustafa İNSEL'e sağlıklı ve mutlu nice onurlu yıllar diliyoruz.

Meslekte 50. yılını doldurarak onur plaketi alan üyemiz Mustafa İNSEL, oğlu Bülent İNSEL, gelini Firdavs İNSEL, kızı Nüket KAYRAN ve damadı Kaya KAYRAN ile birlikte 40. yıldönümünü Yemeğimize katıldı.

Manisa İl Temsilciliğimiz, hava kirliliğinin azaltılmasında aktif görev aldı

Şubemiz Manisa İl Temsilciliği Manisa'da kaloriferli binaların kazan daireleri kontrollerini tamamladı. 190 binanın kalorifer kazan dairesini denetleyen ve her bina için raporlarını hazırlayan Manisa İl Temsilciliğimiz, bu raporların bina yöneticileri tarafından Temsilcilikten alınmasını istedi. Yöneticilerin raporlarda tespit edilen eksiklikleri en kısa sürede gidererek,

kazan dairelerinde verimli ve tam kapasite yanmayı sağlamaları gerekiyor.

Manisa'da kış mevsimiyle birlikte çok yoğun bir hava kirliliği yaşanmaya başlandığına dikkat çeken Temsilciliğimiz, bu nedenle kalorifer kazanlarının verimli yanmasının büyük önem taşıdığını vurguladı. Yapılan denetlemeler sırasında bir ateşçinin 7-8 binaya baktığını bunun da verimli

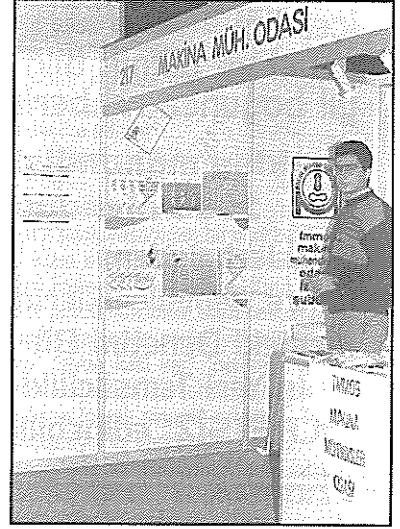
yanmayı engelleyen en önemli etkenlerden biri olduğu vurgulanan açıklamada, binalara daha yeterli sayıda ateşçi alınması istendi.

3 Aralık 1994'de 14 makina mühendisinin uygulamalı seminerlerle eğitildiğini ve denetimlerin bu eğitimi alan mühendislerce yapıldığını bildiren İl Temsilciliğimiz, tüm Manisalıları konuya sahip çıkmaya çağırdı.

Güç Elektroniği Uygulamaları Semineri

8 Aralık 1994 Perşembe günü Şubemiz Lokali'nde EKA SİSTEM A.Ş. tarafından üyelerimize ücretsiz bir seminer verildi. EKA SİSTEM'den Zafer NİŞLİ ve Vehbi BÖLAT tarafından verilen seminere makina ve elektrik mühendisi 40 meslekdaşımız katıldı. Uygulamalı sunulan seminer sonunda düzenlenen kokteyilde katılımcılar, konuyla ilgili konuşmak ve dinlenmek fırsatı buldular. EKA SİSTEM A.Ş. yetkilileri semineri yeni yılda İzmir'de tekrarlamak istediklerini ve katılımı oldukça iyi bulduklarını belirttiler.

Yapı Fuarında Şubemiz Standı

Şubemiz, yapı teknolojilerini tanıtan ve Aralık 1994 tarihlerinde Efes Oteli'nde yapılan Fuara, Oda ve Şube yayınlarının yer aldığı bir standla katıldı.

Manisa'da Bir Fasil Gecesi

Şubemiz Türk Sanat Müziği Çalışma Grubu Manisa İl Temsilciliğimizden gelen istek üzerine 25 Kasım 1994 Perşembe günü bir fasıl programı gerçekleştirdi. Manisa İl Temsilciliği Yürütme Kurulu Üyelerinin ve kalabalık bir mühendis topluluğunun katıldığı gecede çok başarılı bir program sunan TSM grubu, daha geniş katılımlı bir dinleti için Manisa'ya yeniden davet edildi.

Türk Sanat Müziği Grubumuz, yeni yılda Manisa'dan sonra Aliağa'da da üyelerimiz için bir program sunmayı hedeflemektedir.

Doç. Dr. Ali ŞEN; Aralık ayının son seminerine katılan üyelerimizle

Kalite Seminerleri Devam Ediyor

Şubemiz Kalite Seminerleri, Aralık programı yoğun bir katılımla tamamlandı. Doç. Dr. Ali ŞEN yönetiminde gerçekleştirilen seminerler, sektörde çalışan üyelerimiz ve Endüstri Mühendisliği Öğrencileri tarafından büyük ilgi görüyor.

1995 Yılı Ajandanızı Aldınız mı?

Odamızın üyelerimize yönelik hazırladığı, içerdiği genel ve teknik bilgilerle yıl boyunca rehberiniz olacak.

"makina mühendisleri odası
1995 ajandası" nı

Şubelerimizden,
İl, İlçe, Temsilciliklerimizden
Mesleki Denetim Bürolarımızdan
ve İş Yeri Temsilciliklerimizden
"ÜCRETSİZ" edinebilirsiniz.

KONFERANS

"AYIN KONUSU"
İşletmelerde Yetki Devri
Sorunları

Konuşmacı
İsmail TÜRKMEN
MPM Eğitim Uzmanı

Tarih: 14 Ocak 1995
Saat: 14.00

Yer: MMO İzmir Şube Lokali

DÜZENLEYEN

Endüstri-İşletme Mühendisleri
Meslek Dalı Komisyonu

SEMPOZYUM

**İzmir Bütününde
Narlidere ve İnciraltı Bölgesi**

Tarih: 14 Ocak 1995 Cumartesi
Yer: EBSO Meclis salonu

Düzenleyenler:

Mimarlar Odası, İzmir Büyükşehir Belediyesi, Narlıdere Belediyesi, İzmir Şehir Plancıları Odası, DEÜ Mim. Fak. Şeh. Böl. Pln. Bölümü, Jeoloji Müh. Odası, Elektrik Müh. Odası, Makina Müh. Odası, İnşaat Müh. Odası, Ziraat Müh. Odası, Kimya Müh. Odası, İzmir Barosu, İzmir Tabip Odası, İzmir Diş Hekimleri Odası, Çevre Müh. Odası, Harita Kad. Müh. Odası, Orman Müh. Odası, Jeofizik Müh. Odası, Gemi Müh. Odası, İç Mimarlar Odası, Tekstil Müh. Odası, Metalurji Müh. Odası, Maden Müh. Odası, Ege Peyzaj Mim. Derneği, İnciraltı Bahçelerarası Doğa Güzelliğini Koruma ve Değerlendirme Derneği, E.Ü. Ziraat Fak. Peyzaj Mim. Böl.

PROGRAM

09.30-10.00 Kayıt
10.00-11.30 Açılış Konuşmaları

I. OTURUM

Saat: 10.30-12.30
Oturum Başkanı: Prof. Dr. İlçin ASLANBOĞA
E.Ü. Ziraat Fak. Peyzaj Mim. Böl. Öğr. Üyesi
10.30-10.50 A. Tuncay KARAÇORLU Y. Şeh. Plancısı
Şehir Plancıları Odası İzmir Şube Başkanı
10.50-11.00 İzmir Büyükşehir Belediyesi Temsilcisi
11.00-11.30 Av. Bülent TOKUÇOĞLU
İzmir Barosu Temsilcisi
11.30-11.50 Ahmet TOMAR Ziraat Yük. Müh.
Ziraat Müh. Odası Ege Böl. Şb. Sek.
11.50-12.10 Doç. Dr. Zuhal AMATO
İzmir Tabip Odası Temsilcisi
12.10-12.30 Gülbün HİÇYILMAZ Y. Peyzaj Mimarı
Ege Peyzaj Mimarlığı Derneği Başkanı
12.30-13.30 ÖĞLE ARASI

II. OTURUM:

Saat: 13.30-15.50
Oturum Başkanı: Prof. Dr. Cemal ARKON
DEÜ Mim. Fak. Şehir ve Böl. Plan. Böl. Bşk.
13.30-13.50 Levent GEDİZLIOĞLU Mimar
Mimarlar Odası İzmir Şubesi Başkan Yrd.
13.50-14.10 Mustafa KARAHAN İnş. Müh.
Narlidere Belediye Başkanı
14.10-14.30 DEÜ Mim. Fak. Şehir ve Bölge Planlama
Bölümü Temsilcisi
14.30-14.50 Doç. Dr. Necdet TÜRK
Jeoloji Müh. Odası İzmir Şube Temsilcisi
14.50-15.10 Aysel KUŞÇUOĞLU Diş Hekimi
İzmir Diş Hekimleri Odası Temsilcisi
15.10-15.30 Fehmi AKDENİZ
İnciraltı Bah. Doğ. Güz. Kor. Der. Başkanı
15.30-15.50 Doç. Dr. Ümit ERDEM
E.Ü. Peyzaj Mim. Böl. Başkan Yrd.

III. OTURUM:

Saat: 16.00-17.00
Oturum Başkanı: Öztürk BAŞARIR Y. Müh. Mimar
Mimarlar Odası İzmir Şube Başkanı
16.00-17.00 Tartışma (İzleyicilerin katılımı ile)
17.00 Kapanış

Medya "yeni insan"ı yaratıyor!

☐ "Ülkemizde Kültürel Değişim" konulu söyleşiyle Şubemiz Lokalinde üyelerimiz ve okurlarıyla buluşan Yazar Cezmi ERSÖZ, yaşamı boyunca halkların kardeşliğini ve barışı savunduğunu söyledi.

Asuman KAYIRICI

Genç kuşak yazarlarımızdan Cezmi ERSÖZ, 12 Aralık 1994 günü Şubemiz lokalinde "Ülkemizde Kültürel Değişim" konulu söyleşiye katıldı. Çok sayıda genç okurun ve üyemizin izlediği konuşmasında ERSÖZ, genel olarak ülkemizdeki kültürel yapı ve son yıllarda oluşan kültürel değişimde rol oynayan etkenler üzerinde durdu.

Halkımızın kültür yapısında yardımlaşma dayanışma geleneğinin bulunduğunu, bununla birlikte tarihsel geçmişinden kaynaklanan bir şiddete yatkınlığın da söz konusu olduğunu belirten Cezmi ERSÖZ, bugün topluma yoğun olarak verilen mesajlarda da bu ikinci özelliğin keskinleştirildiğini söyledi.

12 Eylül'ün bir milad olarak kabul edilmesi gerektiğini söyleyen ERSÖZ, "toplum 12 Eylül süresince travmatik bir olay yaşadı. Kurumlar hızla ayaklar altına alındı. Politik kahramanlar değişti. Yeni bir jargon oluştu." dedi.

ERSÖZ konuşmasında özette şunları söyledi:

"Ülkemizde devam eden kültürel süreçte "yeni insan imal ediliyor" Hayal, duygu ve düşünce mühendisleri oluştu. Yaratılmak istenen insan, "asla düşünmeyen, sorgulamayan günlük yaşayan bin insan tipi." Felsefe oluşturma çabaları yok edildi. Yerini istatistik aldı. Kamuoyu yoklamaları adıyla günübürlük değerler ve tercihler oluşmaya başladı. Evrensel umut duygusu çığnandı. Ve tüm bunlar hala çok bilimsel çok uzun vadeli planlarla gerçekleştirilmektedir.

Milliyet Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni 1959 doğumlu Ufuk GÜLDEMİR 500 milyon maaş alıyor. Bu parayı boşuna vermezler insana. Yeni insan imal etmek kolay değil. Bu yeni dokuyu yaratanaın eski solcu olması ortalığı biraz daha karıştırıyor. Ertuğrul ÖZKÖK örneğinde olduğu gibi. ÖZKÖK, yeni milliyetçiliği, (eski faşist eğilimi) toplum için bir sağlık belirtisi olarak görüyor. Oysa ÖZKÖK, bunun böyle olmadığını en iyi bilmesi gereken insanlardan biri. İşte yenilgi aydınlarının içerden ölümü.

Bugün bu ülkenin fotoğrafını çekebilen sosyolog yok. Dergi yok, medya yok. Bir ülke bütün insan ilişkileri, kardeşlik bağları ile adım adım çürüyor. Ama bunu duymuyorlar. Çürümenin adı konuşuyor. birileri bu halkları birlikte yaşatmak istemiyor. Medyanın da çok büyük katkısıyla, ülkemiz mozağini kısa sürede paramparça olabilecek hale getirdiler. Olay bir kibrit çakmaya kaldı. Çok iyi niyetli, pırl pırl gençler, gazete okuyor, TV

seyrediyor ve MHP'li oluyor. Gelinek nokta bu."

Demokrasi ve hoşgörü kültürü yok

"Ülkemizde demokrasi ve hoşgörü kültürünün gelişmiş olduğunu söyleyemeyiz. Halklar birbirine düşman değil ama, geleneklerinde çatışma kültürü ve şiddet var. O nedenle bunları birbirine düşürmek kolay. Doğu ve Güneydoğu'da yaşananların ekonomik bedeli çok ağır. Bu yıl bütçede 477 trilyon lira savunmaya ayrıldı. bu bedeli bütün toplum ödüyor. Peki bu bedelden kazanan kimdir?"

Türkiye'de devlet insanlara özne olma şansını tanımamış. Özgür Ülke gazetesi bombalandıktan sonra İstanbul'da olayı pretesto etmek ve demokrasi için bir araya gelmek istedik. Yazarlar, aydınlar gazete satılmı dedik. Orhan Pamuk, Yaşar Kemal ve daha bilinen birçok yazar çizer aydın toplandık. Ve polis geldi. Elimizdeki gazeteleri alıp bizi dağıtmak istedi. Bir süre sonra Orhan Pamuk "tamam dağılıyoruz arkadaşlar" demek zorunda kaldı.

İşte öyle bir ülke ki, en çok satan kitapların yazarları, yılların aydınları, topluma mal olmuş insanlar bile demokrasi talebini dillendiremiyorlar. Avrupa'da Umberto Eco'nun elinden gazeteyi alın da görün bakalım neler oluyor. Aynı şekilde, Ankara'da Uluslararası Çevre Örgütü üyeleri nükleer santrallara karşı eylem yaptılar. Türk sanılıp gözaltına aldılar ancak yabancı oldukları anlaşılınca, özür dilenerek salıverildiler. Ya Türk olsalardı? Ülkemizde demokrasi için alana çıkabilecek bir iki eski tüfek var. Onlar da gidince ne olacak? Kim savunacak barışı, insan haklarını, demokrasiyi?

Hayatın şakası yoktur

Türkiye sanki bir kayıp ülke. 12 Eylül öncesi mitolojik bir dönem gibi geliyor. Hititler, Sümerler, Asurlar gibi, o kadar uzak. Tarihsiz ve geleceksiz bir toplum olduk. Bugün Türkiye'de Evren milletvekili olabilir ve "şaka yaptık" denilebilir sonuçta. Fakat hayatın şakası yoktur. Onun için de anlamıdır. politika hayatın anlamını bulma çabası, ölçüt ise insan olmalıdır. İnsan özgürlüğüne tahammül edeceksin.

İktidar kavramını sorgulamalıyız. İktidardan özgürlük çıkmaz, oligarşi çıkar. İktidar ve ben kavgası olmamalı. Kişisel ilişkilerden, siyasi ilişkilerine kadar iktidar isteyenleri değiştir edelim.

Ülkemizde kültürel değişimle ilgili son bir örnek vermek istiyorum; Bir taşra kasabasında film seyrediyorduk. Yaklaşık 10 yıl önce falan yaşadığım bir olay bu. Filmde katil kızın evine saklanıyor ve kız hiçbir şeyden habersiz eve geliyor. Katil kızı öldürecek perde arkasına saklanmış bekliyor. O sırada salondan sesler yükseliyor. "Eve girme" "evde katil var" "perdenin arkasında". Kızı korumaya ve tehlikeyi haber vermeye çalışan taşralı sinema seyircisi. Tabi sonuç değişmiyor ve katil kızı öldürüyor.

İşte bu saflıktaki ve bilinçteki insanlara öyle şeyler sunuluyor ve dayatılıyor ki ak ile kararı, doğru ile yanlış ayıramaz hale geliyorlar. Ve sonra bugün bir mağaza reklamında yaşamdan gerçek kahramanlar alınıyor ve bunlar o mağazadan, eşlerine dostlarına aldıkları armağanları söylüyorlar. İçlerinden bir gazeteci kız da annesine bir eşarp aldığını söylüyor. Tanıyorum kendisini ve bu kişinin annesi öleli 5 yıl olduğunu da biliyorum. İşte bu, toplumda yaratılan illüzyondur.

Hiçbirşeyin gerçek olmadığı hissi, yaşama dokunamama duygusu. Yaşamın içinde olamama hali. Anısızlık, geleceksizlik. Doyum ve mutluluk yok. Yersiz-yurtsuzluk duygusuyla başbaşlık. İşte bu sorunları yaşayan -ya da bunların yaşatıldığı insan- hiçbir yere gidemez."

Yazar Cezmi ERSÖZ "Kültürel Değişim"e ilişkin görüşlerini dile getirdi.

Türkiye'nin barıştan başka çaresi yoktur

Şubemizde düzenlenen "40. Yıl Kutlama Etkinlikleri" çerçevesinde, İnsan Hakları Derneği Başkanı Akın BİRDAL'ın katıldığı "Güncel İnsan Hakları" konulu söyleşi 13 Aralık 1994 Salı günü Lokalimizde gerçekleştirildi.

İnsan Hakları Derneği başkanı Akın BİRDAL, konuşmasında ülkemizdeki insan hakları ihlalleri üzerinde durdu. İnsan Hakları derneğinin yaptığı dökümantasyon ve araştırmalarda işkencede öldürülen kişi sayısının her ay 8-10'un altına düşmediğini vurgulayan Akın BİRDAL, "Biz işkencenin Türkiye'de sistematik bir şekilde uygulandığını söylüyoruz. Oysa, Türkiye'de insan hakları ihlalleri olduğunu söyleyen ABD'nin düzenlediği raporlarda, işkenceden Türkiye'de çok sık görülen münferit olay şeklinde söz ediliyor. Çok sık görülen münferit olay "sistematik" demektir" dedi.

Akın BİRDAL

Başbakan'ın bir konuşmasında "işkencesiz bir sorgulama yöntemi bulun getirin o zaman" dediğini anımsatan Akın BİRDAL, bu sözle Tutukluların son bulmasını, CUMUK'un çifte standartla Başbakan tarafından da teyid edildiğini söyledi.

Türkiye'nin imzaladığı uluslararası insan haklarına ilişkin sözleşmelerin iç hukuka yansıtılmadığını vurgulayan BİRDAL, gizli ve keyfi tutuklamaların son bulmasını, CUMUK'un çifte standartla uygulamasına son verilmesini, sorgulamanın poliste değil adli kolluk görevlilerince yapılmasını ve sanıkların tutuklanmadan önce tıbbi muayeneden geçirilmesini istedi.

Polis Akademisine insan hakları dersi konduğu ve resmi çevrelerce taktir edilen Prof. Feyyaz GÖLCÜKLÜ tarafından bu dersin verilmesinin kararlaştırılarak ve sözleşme yapıldığını söyleyen BIRDAL, ancak ilk dersten sonra akademi öğrencilerinin sen polis düşmanlığı yapıyorsun diyerek ayaklandıklarını ve dersin kaldırıldığını kaydetti.

Medyada, İnsan Hakları Derneği'nin PKK tarafından yönlendirildiği imajı yaratılmak istendiğini belirten BİRDAL; "Oysa bizi yönlendiren yalnızca uluslararası insan hakları sözleşmeleri, bildirgesi ve genel kurullarımızda aldığımız kararlardır" dedi. Dernekte kimse'nin siyasi görüş ve tutumlarıyla davranmadığını siyasi kimliklerini dernek dışında bıraktıklarını vurgulayan BİRDAL, İHD'nin ırk, dil, din ayrımı gözetmeksizin tüm insanların insanca yaşama hakkını savunan bir kuruluş olduğunu söyledi.

Akın BİRDAL, konuşmasının sonunda Türkiye'nin barıştan başka şansı ve çaresi olmadığını altını çizdi.

G E Z İ

18 Şubat'ta SPİL'deyiz

Ulaşım, 1 gece konaklama, müzikli bir akşam yemeği ve kahvaltı dahil.

Ücret: 750.000 TL/Kişi

Başvuru: Asuman Kayırcı

Tel: 463 55 54 - 422 08 11

Not: Kontenjan 42 kişiliktir.

Katılımda başvuru sırası esas alınacaktır.

KONTROLMATİK

POMPA VE OTOMATİK KONTROL SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.

1203/3 Sok. No: 3/F Ege Ticaret Merkezi
Yenişehir-İZMİR

Tel: (0.232) 458 69 44

Fax: (0.232) 449 84 02

LAYNE-BOWLER

DERİNKUYU POMPALARI EGE BÖLGE BAŞBAYİLİĞİ

- * DİK MİLLİ DERİNKUYU POMPALARI
- * DALGIÇ POMPALAR
- * DERİNKUYU POMPALARI İLE İLGİLİ TÜM YEDEK PARÇALARIN TEMİNİ

SAMSUN MAKİNA SANAYİ A.Ş. EGE BÖLGE BAŞBAYİLİĞİ

		Q (m³/h)	Hm (mSS)
HP	Norm Pompaları	4 - 450	4 - 95
NTP	Norm Tipi Pompalar	450-1900	15 - 100
MP	Monoblok Pompalar	5 - 160	5 - 90
NCP	Norm Kimya Pompaları	0 - 400	5 - 100
SCP	Özel Kimya Pompaları	0 - 300	5 - 100
KNP	Kademeli Pompalar	5 - 450	5 - 400
SKP	Sırtırtı Kademeli Pompalar	5 - 350	50 - 700
HP	Kağıt Hamuru Pompaları	15 - 1200	5 - 60
VP	Çamur Pompaları	0 - 630	5 - 90
ÇP	Sıvılaştırılmış Petrol Gazı Pompaları	15 - 35	10 - 350
LPGP	Viskoz Akışkan Pompaları	0 - 650	10 - 80
NKP	Pis Su Ve Kanalizasyon Pompaları	600-1500	5 - 30
VKP	Split Tipi Çift Emişli Pompalar	100-10000	10 - 150
SP	Düşey Millî Karışık Akışlı Pompalar	500-40000	4 - 70
HMP	Vakum Pompaları	16 - 900	700-735 mm Hg

ø (mm)

DIN 3216	Sürgülü Vanalar	100 - 1600
DIN 3225	Sürgülü Vanalar	100 - 1000
DIN 3226	Sürgülü Vanalar	100 - 1000
DIN 3232	Çalpara ve Tilting Tip Çekvalfler Kelebek Vanalar	40 - 1000 100 - 2200
TS 457	Elastomer Sürgülü Vanalar	25 - 500
TS 2621	Yangın Hidrantları Çift Küreli Vantuzlar	80-100-150 50 - 200

ÇELİK -SFERO-BRONZ DÖKÜM ve BORU İMALATI KOMPLE POMPAJ İSTASYONLARI, ARITMA TESİSLERİ İMALATI ve MONTAJI

**SU İLE İLGİLİ TÜM
SORUNLARA KESİN ÇÖZÜM**

Gümrük Birliği Sürecinde Ülkemizde Sanayileşme Politikaları

● Doç. Dr. Gökhan ÇAPOĞLU, Şubemizin düzenlediği 40. Kuruluş Yılı dönümü etkinliklerinden "Gümrük Birliği Sürecinde Sanayileşme Politikaları" söyleşisinin konuğu oldu.

● 14 Aralık 1994 günü Şube Lokalizmizde gerçekleştirilen söyleşide Doç. Dr. ÇAPOĞLU'nun dile getirdiği konu ve görüşlerinin detaylı bir özetini sunuyoruz.

Bilkent Üniversitesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Gökhan ÇAPOĞLU, 14 Aralık'ta Şube Lokalizmizde gümrük birliği sürecine ilişkin görüşlerini aktarıırken 19 Aralık'ta Türkiye'nin Gümrük Birliği'ne girmesinin da görüşülmesine 5 gün vardı ve ÇAPOĞLU bu tarihte nasıl bir sonuç alınacağını konuşmasında şöyle saptadı:

"19 Aralık'taki toplantı önemli bir toplantı. Bu tarihte teknik bir anlaşma imzalanacak ve gelecek sene sonbaharında biz bu durumu bir daha gözden geçirelim diyecek. Türkiye açısından yine bir belirsizlik kalacak zannediyorum."

Türkiye'de sanayileşmenin dünü

Türkiye gibi az gelişmiş ülkelerin sorunu, feodalizmden kapitalizme geçiş kendiliğinden becerememiş olmalarıdır. 1920'lerde Türkiye'de burjuva (kapitalist sınıf) ile işçi sınıfının belirlediği piyasa ekonomisinin kurallarına göre üretim yapıldığı söylenemez.

1. İzmir İktisat Kongresi'nde serbest piyasaya geçiş kararları alınmış. 10 yıl kadar sonra sistemde kapitalistlerin bulunmadığı ve kapitalezmin işlemediği görülmüş. KİT'lerin oluşturulması o günlere dayanıyor. Devlet, KİT'lerle birlikte teşviklerle kapitalist-burjuva sınıfını yaratıyor. Bugün de Türkiye'de Holdinglere bakıldığında devletle iş yapmayan holding hemen hemen yoktur.

Türkiye'de neden kapitalizmle sağlıklı bir büyüme sağlanamıyor? Çok partili dönemde, partiler iktidara gelmek veya iktidarda kalmak için sanayi kesimini korumacılıkla, vergi istisnalarıyla ucuz kredilerle teşvik ediyorlar. Tarım sektörünü yüksek ürün fiyatlarıyla destekleniyor. Sendikali işçi yüksek ücretlerle teşvik ediliyor. Sonra Türkiye 1950 sonunda tükaniyor, 60 sonunda, 70 sonunda ve 80 sonunda tükaniyor. Çünkü üreten bir ekonomi anlayışı ve uygulaması yok.

Bu süreçte yapılan sanayi planlarına bakıldığında, "öncelikle belli sektörler desteklenecek" denmesine karşın, bu öncelikli sektörler birden bire bütün sektörlerle yayılıyor. Böylece hiçbir sektör doğru dürist desteklenmemiş oluyor. Desteklenen sektörler ise üretimden çok rantla yöneliyorlar ve devletten teşvik alma yollarını kendileri arıyorlar. Türkiye'de buna en güzel örnek otomotiv sanayidir.

Gümrük Birliğine gerçekçi bir bakış

Gümrük Birliği'ne girilmesi 1993'de belli oldu. Türkiye 1963 yılında Ankara Anlaşması'nı, 1971'de Katma Protokolü imzaladı. 71'de imzalanan 73'de uygulamaya giren bu protokole göre Türkiye 22 yıllık süreç sonunda Gümrük Birliği'ne girecekti. Otomotiv sanayinin önünde 22 yıllık bir süreç vardı. Planlarını ve stratejilerini bu sürece göre yapabilir ve aldığı kararlarla hükümetleri etkilebilirdi. Oysa böyle yapmadı ve bugün gümrük birliğine karşı çıkan ve bu süreçten olumsuz yönde en çok etkilenenlerini söyleyen otomotiv sektörüdür.

Türkiye makro ekonomi, sektörel uyum ve insan hakları açısından Gümrük Birliğine hazır değildir. Avrupalılar bunları sürekli koz olarak kul-

Ali Doğan COŞGUN Makina Mühendisi

lanacaklardı.

Dünya ekonomisinde çok uluslu ve bölgesel gelişmeler oluyor. Örneğin 1945'de IMF ve Dünya Bankası gibi kurulması düşünülmüş olan Dünya Ticaret Örgütü bu yıl yürürlüğe girecek.

Ülkeler bu Kuruluş'a direkt şikayet edebilecekler. Kendilerine karşı korumacı olan ülkelere yaptırım yapmasını isteyebilecekler. Avrupa Gümrük Birliği, Kuzey Amerika Serbest Ticaret Bölgesi, Pasifikte Japonya'nın başını çektiği kurumsuz şekilde gelişen yatırım planları gibi gelişmelerin genel sonuçlarına bakıldığında ülkelerin kurallarla çalışmaya zorlandığı gözlenmektedir.

Bizim sanayileşme politikalarımız açısından bakıldığında, firmalara doğrudan teşvik yapılmasını kısıtlayıcı etkisi olacağı söylenebilir. Bu durumda teşvik yalnızca bölgesel kalkınma planları nedeniyle ya da ARGE çalışmaları için yapabilecektir.

Dünya son 15 yıldır çok hızlı bir şekilde mikro elektromekanik, biyoteknoloji, iletişim gibi konularda teknolojik gelişmeye girdi. Ürün devreleri çok küsalmaya başladı. 4-5 yıl olan ürün devreleri 4-6 aya kadar düşmüş durumda. Yani ülkeler açısından artık herhangi bir sektörü desteklemek çok riskli bir olay. eğer desteklediğimiz sektörde yeni teknoloji yaratamazsanız, birgün baştasınız bir yıl sonra bir bakarsınız üstünlüğünüzü kaybetmişsiniz.

Bir başka gelişme ise piyasalarda talep esnekliği durumunun ortaya çıkmasıdır. 1945-1970 arası kitlesel üretimle dünya piyasaları ele geçirilebiliyordu.

70'lerin ortalarından sonra istikrarsız dönem başladı. Piyasa büyüyüp küçülüyor, talep sürekli değişiyor, yerel unsurlar ön plana çıkıyor. Kısaca dünya ekonomisi bugün hem teknoloji üretimi hem talep koşulları açısından çok değişken.

Bu değişkenlik hükümet politikalarına da yan-

şıyor. Hükümetler, ülkelerin rekabet gücünü nasıl arttırmı sorusuna, 1980'lere kadar ülkelerin rekabet gücünü ham madde zenginliği ve işgücü ucuzluğu belirlerken, bugün teknoloji yaratabilmesi ve yeni teknolojiyi yaratabilmesi ve yeni teknolojiyi üretime uygulayabilmesi rekabet gücü ölçütü olmuştur.

Türkiye bu noktada önemli dezavantajlara sahiptir. 1. Gelişme düzeyimiz düşük 2. Teknoloji kapasitesi (ARGE harcamaları) yok. 3. % 8 işsizlik var. Ayrıca gizli işsizlik çok yüksek. 4. Türkiye'de yönetim sorunu var. Karar alma mekanizmaları güçlü değil.

Sanayileşme ve Gümrük Birliğinde de önce insan

Gümrük Birliğine girildiği koşulda;

1. Sanayiye verilen teşvikler ve doğrudan yardımlar kalkıyor.
2. Rekabetin korunması konusunda düzenlemeler getirilmesi gerekiyor.
3. Patent konusunda düzenleme yapılması isteniyor.

Diğer yandan ise bürokrasi azaltılmalı ve kurullar basitleştirilmelidir. Bugün bir malın ihracatını yapabilmek için 100'den fazla imza gerekmektedir. Sermaye piyasalarının çok gelişmiş olması Gümrük Birliği için bir başka gerekliliktir.. Türkiye'de bir banka holdingleşmesi var. Bankalar kendi holding grubu içindeki firmalara kaynak sağlıyorlar. Sermaye piyasaları daha çok spekülâtil nitelikte.

KİT sorunu ise çok tartışıldı ve özelleştirme Türkiye'nin sorunlarını çözecek gibi gösterildi. Ancak 1980'lerin ortasından itibaren yanlış yatırım ve finansman politikaları ile KİT'leri baltaya zorlayan bugün televizyonlarda konuşmak yerine hapishanelerde olmaları gerekirdi. KİT'ler Türkiye'de 60 milyon mali değil vergisini verenlerin malıdır. Vergiyi verenler ise Türkiye'de işçiler ve memurlardır. KİT'lerin özelleştirilmesini, siyasilerin elindeki haracın alınması anlamında savunuyorum. Ancak batırılarak değil, iyileştirilerek ve çalışanlarına hisse senetleriyle devredilmesi yoluyla özelleştirilmelidir.

Doç. Dr. Gökhan ÇAPOĞLU, Şube Lokalizmizde Gümrük Birliği'ni değerlendirdi.

Üretici yörüngeden finansal yörüngeye

● Prof. Dr. İzettin ÖNDER, 15 Aralık 1994 Perşembe akşamı Lokalimizde "Ülkemiz ekonomisinde son gelişmeler" konulu söyleşiye katıldı.

● Prof. Dr. ÖNDER, 1980'de Dünya Bankası ve IMF'nin ülkemize sunduğu şartlarda sanayi ve teknolojik gelişmenin yer almadığını söyledi.

Prof. Dr. İzettin ÖNDER

Fikret EKİCİ
End. Mühendisi

Şubemizin 40. Yıl Kutlama programı için de yer alan son söyleşi "Ülkemiz Ekonomisindeki Son Gelişmeler" 15 Aralık 1994 günü Şubemiz lokalinde yapıldı. Söyleşinin konuşmacısı Prof. Dr. İzettin Önder, bir ülkenin iktisadi olaylarını tartışırken ilk önce hangi noktalara bakılması gerektiğini, Türkiye'deki 3 liberalizm dönemi ve 1980 sonrası ekonomik alanda gelişen olaylar hakkında önemli açıklamalarda bulundu.

Bu söyleşiye katılmayan üyelerimiz için Prof. Dr. Önder'in konuşmasından aşağıdaki özetini sunuyoruz:

"Bir ülkenin iktisadi olaylarını tartışırken onun ne tür bir havuzda yüzüyor olduğuna bakmak gerekir. Türkiye, kapitalist bir dünyadan ve aşağı yukarı şu anda çalışan bir havuz görüntüsündedir. bu havuzun temel özelliği üretim merkezlerinin hakim çevrede yani merkezde olmasıdır.

Türkiye diğer gelişmekte olan ülkeler gibi ithal ikameci politikalar izlemiştir. İthal ikameci politikanın gereğesi olarak 1960'larda güçlü devletlerin mallarını almamaya başladık. Dış devletler öyle bir üretim aşamasına gelmişlerdi ki, onlar mallarını satmak için pazar ararken biz mallarını almayacaktık. Bunun üzerine bize destekte bulunup, kredi vermek istediler. Bunu yapmaktaki amaçları dünya üretim merkezlerini paylaşma mekanizmasıdır. Sanayi normları, patent hakları ile bu paylaşım belirli bir şekilde yapıldı. Ülkemiz verilen rolü çok iyi oynadı ve içeriye, iç rantları tüketmeye yönelik bir sanayi paylaşması oluştu.

1970'lerden sonra Kıbrıs Savaşı ve Dünya'nın duralamaya girmesi, 1973'lerin sonunda ücret artışları, 1974'deki 2. petrol şoku ve bizlere uygulanan ambargolar sebebiyle ihracatımız geriledi. İhracat yapamadığımız gibi temel girdiler dışarıdan geldiği için içeride sanayi geliştiğe büyük çapta bir dış borçlanmaya sürüklendik.

Türkiye ilk liberal ekonomi dönemine 1923'te başlamıştır. Zorunlu olarak uygulamaya konulan bu dönem 1930-31 yıllarındaki devletçilikle olumlu nihayet bulmuştur. Böylece ulusal sermayenin yaratılması, ulusal kalkınma kurtuluş savaşının devamı olarak görülebilecek ekonomik bir savaşın başarisidir.

2. liberal dönem ise 1950'lerde başlamıştır.

1946 toprak reformu denemesi ve ondan önceki birikimle ülkede, toprak kökenli güçlü çevrelerin yokluğu büyük anlamda bilinçsiz bir halk hareketi yarattı. Demokrat parti döneminde ithalat, dış ticaret serbest bırakıldı ve 8 sene sonucunda dış borçları ödeyemez hale geldikimiz görüldü. Güdümlü planlama dönemine tekrar dönüldü.

3. liberal dönem 1980'de başladı. Bu liberal dönemin en önemli özelliği ise merkezin hardware'den software'ye geçmesidir ve finans kapital aşamasında para kullanarak faiz gelirleri elde edilmeye başlanmıştır. Bu şekilde Türkiye üretici yörüngeden finansal yörüngeye oturtuldu.

1980'de Türkiye'ye Dünya Bankası ve IMF'nin verimli olduğu şartlara bakıldığında şu alanlarda atılım yapılması istendi.

1. Devlet küçültülecek, dolayısıyla kitleler özelleştirilecektir.

2. Finansal liberalizasyona gitme ve yabancı bankaların ülkemize gelmesinin sağlanması istendi ve bunu da yaptık.

3. Tarım teknikiğinde bazı değişik yeni buğday türlerinin denenmesi istendi. Bunun ekonomik gereğesi vardı ve bu da tarımsal bağımlılığı gündeme getiriyordu.

Bu atılımlar içinde sanayi gelişmesi ve ülkemizin teknoloji gelişmesi yoktu. Sadece döviz fiyat ayarlamaları yapılarak Türkiye'nin sorununun çözüleceği söylendi.

1987'de Merkez Bankası para programı faizlerin şiddetle yükselmesini sağladı. Böylece dışarıdan para girişi kolaylaştırılmaya çalışıldı. 1989'da Türkiye tam konvertibiliteye geçerek dışarıdan gelen paranın hiçbir engelle karşılaşmadan ülkemizde girip çıkması sağlanmıştı. Bunların sonucunda yapısal bir değişime öngörülmediği için biz ihracatı ciddi bir şekilde yapamadık. Liberalizmin doğduğu ülke, İngiltere dış ticarete açılırken devlet satılmalarını kullandı. Piyasa araştırmaları yaptı. Küçük üreticilerinin dışarıda ezilmesini önlemek için devlet bunlara piyasa araştırmalarında, ürünlerinin toplanıp, pazarlamasında hem de satılmasında dış piyasaya tek güç olarak çıkmasında yardım etti. Bu firmalar büyüdüktan sonra devlet geri çekildi. Çünkü amaç devletçilik değildi. Ama biz bunu öyle yapamadık. Biz bazı sektörlerde, bazı büyük firmalara ihracat kredileri altında belirli

destekler verdik ve küçük firmaları ise bu firmaların himayesine, insafına terk ettik. Hiçbir piyasaya araştırması yapmadan dışarıya malzeme satmaya başladık.

1986'dan sonra döviz sorununu aşamadığımız için halktan bunu saklamak ve dışa karşı sempatik görünmek için politik olarak faizler artırıldı. Böylece döviz sorununu aştık denildi. Çünkü üretimi merkezler üretimi olmaktan çıkarak, yatırımcı olarak değil, paralarına faiz bulmaya ülkemize geldiler. Bunun sonucunda Türkiye'de borsa canlandı ve suni olarak sürekli bir çıkış trendi izlendi. Aslında borsa normalde iniş çıkış trendleri gösterir.

1987'de Dünya Bankası'nın sunduğu raporda bize siz vergi almıyorsunuz anlamsız destek veriyorsunuz denmiştir. Mesela öyle bir kurumlar vergisi kararnamesi çıkarıldı ki 28. maddesine göre istesenez bile vergi veremezsiniz.

Tüm bu gelişmelerden sonra Türkiye bugün sanayileşmesini tamamlayamamış, ileri teknolojiyi yakalayamamış, ARGE bilgi kapasitesi yeterli olmayan finans dünyasına hizmet veren bir ekonomi olmak durumunda kaldı. Devlet açıkları kapatması içinde dışarıdan borç almak ve yüksek faiz ödemek mecburiyetinde kaldı. Bu mekanizmaları gerçekleştirmek için içte yüksek enflasyon yapmak ve gelir dağılımını bozmak mecburiyetine itildik.

5 Nisan kararlarının alınması aslında bir birikimin sonucudur. Çünkü 1 dolara % 40'lara varan faiz ödemesi yapan devlet bazı kararlar almak zorundaydı. Ancak bu kararlar beklenildiği gibi etkili olmadı. Piyasada bir durgunluğa sebep olduğundan özel sektör çalışanlarının bir kısmının işten çıkarılmasına yol açtı. Kamu fiyatları donduruldu, fakat özel sektör fiyatları serbest bırakıldı. Ayrıca özel sektör devletin aldığı vergileri indirmeye çalıştı ve bunda da başarılı oldu. Bu bastırma mekanizması sonuçta yüksek enflasyonu getirdi.

Özelleştirme konusuna değinecek olursak; özelleştirme adı altında ciddi bir yabancılaştırma politikası izlenmeye çalışılıyor. Bunun içinde çeşitli kuruluşlar belirlendi, belirlenen kuruluşların değerlerinin neler olduğunun tespit edilmesi için yabancılardan tespit komisyonları istendi. Böylece yabancılar kendi tespit etmiş oldukları fiyatlardan bu kuruluşları satın alabilecekli.

Kamu çalışanları 20 Aralık'ta üretimden gelen güçlerini kullandılar

Demokrasi Platformunu oluşturan sendika, kuruluş ve örgütlerin İzmir birimleri 19 Aralık 1994 günü bir basın açıklaması yaparak, 20 Aralık Kamu Çalışanlarının iş bırakma eylemine destek verdiklerini açıkladılar. TMMOB'nin de yer aldığı Demokrasi Platformunun açıklamasında, "20 Aralık eylemi yalnızca sendikal hakların kazanılması için değil, ülkemizin demokratikleşmesi ve tüm emekçilerin yaşam şartlarının düzeltilmesi için de önem taşımaktadır" denildi.

Demokrasi platformunu oluşturan sendika, kuruluş ve örgütlerin İzmir birimleri 19 Aralık 1994 günü bir basın açıklaması yaparak, 20 Aralık kamu çalışanlarının iş bırakma eylemine destek verdiklerini açıkladılar. TMMOB'nin de yer aldığı Demokrasi platformu açıklamasında şöyle denildi:

Bizler Demokrasi Platformu'nu oluşturan konfederasyonlar, sendikalar, meslek kuruluşları ve demokratik kitle örgütleri olarak bugüne kadar ülkemizde demokrasiye en fazla ihtiyacı olan toplumsal kesimlerin emekçiler olduğundan hareketle ekonomik, sosyal ve siyasal her konuda üyemiz olan ya da olmayan emekçilerin hakları ve çıkarlarını gözetmek amacıyla birarada çalışmalar yaptık, görüş bildirdik ve ortak etkinlikler düzenledik. Uzun yıllardır tüm emekçiler aleyhine yaşanan sosyo ekonomik gelişmeler karşısında sürdürdüğümüz mücadeleyi birleştirme, ortak amaçlar uğruna ortak mücadeleler gerçekleştirme kararını aldık. Son yıllarda emekçi sınıflar aleyhine, sermayenin ve siyasal iktidarın giderek yoğunlaşan saldırılarına ve sahip olduğumuz hakları gaspetme tutumuna karşı, emekçilerin bağışsız çıkarları için mücadele etmeye kararlıyız.

Bu anlayışla biz DEMOKRASI PLATFORMU'nu oluşturan tüm örgütler, kamu çalışmalarının 20 Aralık 1994 günü başlayacak olan ülke çapındaki yaygın eylemlerini, hak alma mücadelelerini ve üretimden gelen güçlerini kullanma kararlılıklarını destekliyor ve tüm halkımızı, demokratik kuruluşları ve kamuoyunu kamu çalışanlarının bu haklı ve meşru mücadelesine destek olmaya, katılmaya çağırıyoruz.

Biz biliyoruz ki,

Kamu çalışanları sendikal hak ve özgürlüklerin tanınacağı güvencesini "Koalisyon Protokolü"nde imzalayanlar, seçim meydanlarında ve mikrofonların önünde bu hakların meşruluğunu kabul edenler, kamu çalışanlarının grevli-toplu sözleşmeli sendikal haklarını kabul etmek doğrultusunda hiç bir çaba harcamamakta, samimiyetsiz bir biçimde sendikal hakların yasal ve Anayasal güvenceye kavuşturulmasına karşı çıkmaktadırlar;

Tüm emekçileri olduğu gibi kamu çalışanlarını da 5 Nisan Kararlarının, özelleştirmelerin, işsizliğin, yüksek enflasyonun altında ezenler, aynı kararlılığı kamu çalışanlarının sendikal hak ve özgürlükleri için göstermemektedirler. Kamu çalışanlarını ağır çalışma ve yaşama koşulları altında yoksulluğa mahkum kılmak istemektedir-

ler.

Devletin kamu hizmetleri alanında (sağlık ve eğitim de dahil olmak üzere) çekilmesinin politikalarını uygulamakta, eğitimin ve sağlığın özelleştirilmesini desteklemekte, böylelikle kamu çalışanlarının ve tüm halkımızın bu hizmetlerden yararlanamamasını getirecek uygulamalara yönelmektedirler;

Ülkemizin demokratikleşmesi, sosyal-siyasal yaşamın ve çalışma hayatının özgürlüğe bir yapıya kavuşturulması için hiç bir çaba harcanmamaktadır;

Ülkemizin dünyanın 4. büyük silah alıcısı haline getiren, emekçilerin yaşamlarını "terörle mücadele"ye" endeksleyen politikaları uyguluyorlar.

Bugün kamu çalışanları meşru ve fiili mücadeleleriyle kazandıkları sendika kurma ve örgütlenme haklarını, grev ve toplu sözleşme haklarıyla perçinlemek için mücadele ediyorlar. Nasıl ki, sendikaları hiç kimseden, ne devletten ne de partilerden bir icazet beklemeden kurdularsa, grev ve toplu sözleşme haklarını da yine aynı anlayışla kazanmak için çalışıyorlar. Devleti bizat üretimden gelen güçlerini kullanarak toplu sözleşme görüşmelerine çağırıyorlar.

Bilinmelidir ki, kamu çalışanları 20 Aralık günü yalnızca kendileri için, sendikal haklarını kazanmak için değil, ülkemizin demokratikleşmesi, halkımızın ve tüm emekçilerin sosyal ve ekonomik yaşam şartlarının düzeltilmesi, 1995 bütçesinde öngörülen hak gasplarının geri alın-

20 Aralık 1994 günü büyük bir coşku ve katılımla gerçekleşen iş bırakma eyleminin ardından, Kamu Çalışanları 25 Aralık 1994 pazar günü Cumhuriyet alanında, geniş katılımlı bölgesel bir mitingle, grevli toplu sözleşmeli sendikal haklarını talep ettiler. Mitingin demokrasi platformu ve halk tarafından da desteklendiği görüldü. Alanı dolduran kitle, ülkemizde demokrasi ve barışa duyulan özlemi sloganlarla dile getirdi.

masi, ekonomik baskıların ve yoksullaşmanın engellenmesi için yürüyecekler, iş bırakacaklar ve bu sloganlarla meydanlara çıkacaklar.

Bu nedenle bizler DEMOKRASI PLATFORMU'nu oluşturan kuruluşlar olarak 20 Aralık günü sendikalarımıza ve örgütlerimize üye olan ya da olmayan tüm emekçileri, bütün halkımızı kamu çalışanlarının bu haklı eylemine destek olmaya çağırıyoruz.

Halkımızı öğretmenlerin, belediye çalışanlarının, maliyecilerin, PTT emekçilerinin, demiryolları çalışanlarının, sağlık emekçilerinin vd.lerinin kısacası okullarımızda, hastanelerimizde, trenlerimizde, gemilerimizde, tarlalarımızda, fabrikalarımızda, madenlerimizde hizmet üreten yüzbinlerce kamu çalışanıyla yanyana dürmeye, onlarla omuz omuza olmaya çağırıyoruz.

Kamu Çalışanlarının Grevli Toplu Sözleşmeli Sendikal Haklarının biran önce yasal ve Anayasal güvenceye kavuşturulmasını;

Ülkemizde baskılar yerine demokrasiyi, yasağın yerine özgürlüğü, sömürü ve zulüm karşısında eşitliği ve kardeşliği, savaş karşısında barışı isteyen tüm insanlarımızı kamu çalışanlarının bu haklı mücadelesinde destek olmaya çağırıyoruz.

Biz DEMOKRASI PLATFORMU olarak kamu çalışanlarının 20 Aralık genel eylemini tüm gücümüzle destekleyecek, ortak taleplerimizi işyerlerinde, bürolarda, fabrikalarda ve alanlarda seslendireceğiz.

20 Aralık'ta Konak Meydanı sendikal haklarını ve demokratikleşmeyi isteyen binlerce kamu çalışanı ile doldu.

İzmir Bilgilendirme Toplantıları

□ TMMOB İzmir İl Koordinasyon Kurulu Üyeleri, çağdaş, planlı, sağlıklı bir İzmir için Bayındırlık ve İskan Bakanı'na 17 Aralık'ta bir brifing verdi.

17 Aralık 1994 tarihinde gerçekleştirilen toplantıda TMMOB İzmir İl Koordinasyon Kurulu Üyeleri Bayındırlık ve İskan Bakanı Sayın Halil ÇULHAOĞLU'na İzmir'e ilişkin görüş ve önerilerini iletti.

Şubemiz Yönetim Kurulu üyelerinin de hazır bulunduğu toplantıda özelde İzmir'e, genelde ise ülkemizdeki sorunların çözümüne ilişkin görüş ve önerileri iletmek üzere ilk sözü TMMOB İzmir İl Koordinasyon Kurulu adına Levent GEDİZOĞLU aldı. Kordonyolu projesini eleştiren GEDİZOĞLU, bu yolun gerçekleştirilmesi durumunda trafiğin kent merkezine çekileceğini ve böylece trafik sorununun daha da artarak karmaşılaşacağını söyledi. Çözümüne ilişkin ise çevre yolları projelerinin bir an önce kaynak ayrılarak sonuçlandırılması gerektiğini vurgulayan GEDİZLİOĞLU, ayrıca hafif raylı sistem ve metro projelerinin çözüm getirci nitelikte olduğunu dile getirdi. GEDİZLİOĞLU, körfezden de deniz ulaşımı yoluyla maksimum yararlanmanın sağlanmasını istedi. İmar Yasası'nın 22. ve 38. maddeleri uyarınca Odalara mesleki denetim sağlayacak düzenlemelere gidilmesi gerektiğini belirten GEDİZLİOĞLU, ülke düzeyinde mesleki sorunlar anlamında da, Millî Eğitim bakanlığınca hazırlanan ve tekniker teknisyen, yüksek tekniker ve teknik öğretmenlere olağanüstü yetki ve sorumluluklar getiren, "Bedava Yetki Yönetmeliği Taslağını" eleştirdi. GEDİZLİOĞLU, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'na yönetmelik hakkında olumsuz görüş bildirmesi nedeniyle teşekkür etti.

Toplantıda TMMOB'nin 16 biriminin yöneticileri kentimiz, bölgemiz ve ülkemiz sorunlarına ilişkin görüş ve önerilerini iletirken, Şubemiz Yönetim Kurulu Üyeleri ATAK Projesinin Ege ve Akdeniz kıyıları için önemini vurgulayarak, projenin yaşama geçirilmesi için gerekli kaynağın yaratılması konusunda Bayındırlık Bakanlığından destek istedi.

Ayrıca Alağa Ağır Sanayi Bölgesinde öncelikle demir çelik sektörünün yatırımlarının incelendiğini ve uygulama aşamasında bu yatırımların çevrenin gözetilerek ve korunarak gerçekleştirilmesi için yerel yönetimlerce insiyatif verilmesi ile ÇED uygulayabilmesi için yasal düzenlemelere gidilmesini isteyen Şubemiz, İzmir'de hava kirliliğinin en aza indirilmesi konusunda da jeotermal enerjiden yararlanılması gerektiğini vurguladı.

Şubemiz Başkanvekili Doğan ALBAYRAK, doğalgazın da bir an önce İzmir'e kazandırılması gerektiğini dile getirdi. Yaklaşık iki saat süren toplantı sonunda söz alan Bakan Halil ÇULHAOĞLU ise, böylesi bir toplantının yapılmış olması olumlu ve yararlı bulunduğunu belirterek, Kordonyolu Projesinin

gündemde olmadığını, çözüm olarak öncelikle çevre yolunun bitirileceğini dile getirdi.

Kamuda çalışan mühendis ve mimarların sorunlarına da değinen Bayındırlık ve İskan Bakanı, geçici şartıyla çalışan teknik personelin daimi statüye kavuşturulacağını ve bu konuda Maliye Bakanlığı ile uzlaşmaya varıldığını söyledi. Ayrıca toplantıda dile getirilen birçok konunun Ankara'da ivedilikle ele alınacağını ve bu konularda İzmir'e karşı sorumluluğunu çok iyi bildiğini vurgulayan Bakan ÇULHAOĞLU, sözlerinin sonunda, 22 Aralık 1994 tarihinde yapılacak İzmir Bilgilendirme Toplantısına TMMOB İzmir Yöneticilerini davet etti.

İzmir Bilgilendirme Toplantısı 22 Aralık 1994'de Kültürpark İsmet İnönü Salonunda gerçekleştirildi.

İzmir Valisi, Kutlu AKTAŞ ve İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı Burhan ÖZFA-TURA'nın da katıldığı toplantıda Bayındırlık Bakanlığınca ve Ulaştırma Bakanlığınca bağlı Genel Müdürlüklerin ilgili bürokratları İzmir'e ilişkin projelerini dile getirir.

Bayındırlık ve İskan bakanı Halil ÇULHAOĞLU, bu toplantının bir başlangıç niteliğinde olduğunu dile getirerek ilgili tüm kurum ve kuruluşların temsilcileriyle oluşturulacak "Koordinasyon Kurulu'nun gerekliliğine işaret etti.

Daha sonra projelere ilişkin katılımcıların görüş ve önerilerini almak üzere konuklara söz verilen bölümde, TMMOB İzmir İl Koordinasyon Kurulu üyeleri "çağdaş, planlı ve sağlıklı bir İzmir için" oluşturulacak Koordinasyon Kurulu'nda yer alarak uzmanlık alanından hareketle yaptıkları çalışmalarla, aktif katkıda bulunabileceklerini dile getirerek, projelere ilişkin görüşlerini tekrar açıkladılar.

İnsan Hakları İçin Önce Barış!

TMMOB ve TIHV Başkanı Yavuz ÖNEN, Üniversiteli Kadınlar Derneği İzmir Şubesinin konuğu olarak, 22 Aralık 1994 günü "İnsan Hakları ve Sivil Toplum Örgütleri" konulu bir söyleşiye katıldı.

Aynı zamanda Türk Mimar ve Mühendis Odaları Birliği Başkanı olan Yavuz ÖNEN, 12 Eylül'den sonra Türkiye'de insan hakları ihallerinin gözle görülür şekilde arttığını ve bu süreç içerisinde 650 bin kişinin gözaltına alındığını söyledi. Yoğun işkence olayları ve mağdurların arınması nedeniyle de 1989'da Türkiye İnsan Hakları Vakfı'nın kurulduğunu belirten ÖNEN, Vakfın halen 4 ilde bulunan temsilcilikleriyle işkenceye maruz kalmış insanlara hizmet verdiğini söyledi. Ayrıca konuyla ilgili dokümantasyonun da çok tiz bir şekilde gerçekleştirildiğini belirtti. Kanıtlanmamış ve resmen belgenmemiş iddialara dokümantasyonda yer vermediklerini belirten ÖNEN, bu bilgileri belli periyotlarda kamuoyuna ve uluslararası kuruluşlara gönderdiklerini söyledi. ÖNEN konuşmasında özette şunları dile getirdi;

"İnsan hakları kavramı, dünya gündeminde ve uluslararası ilişkilerde çok sık karşımıza çıkan, bir olgu haline geldi. Türkiye 1980'den sonra insan hakları konusunda önemli uluslararası sözleşmeleri imzaladı. Bunlar arasında "İşkenceye Karşı Sözleş-

me", "Bireysel Başvuru Hakkı" ve "Çocuk Hakları Sözleşmeleri" yer almaktadır. Ancak iç hukukumuzda bu sözleşmeler uyarınca düzenlemeler yapılmamıştır.

İnsan hakları savunucusu olmak için bir kurum veya kuruluşta çalışmak gerekmez. Türkiye'de katılımcı demokrasi henüz önemsenmediği için bireyler demokrasi seyircisi konumunda ve pasif durumdadır. Sivil toplum örgütleri demokrasinin temel kurumlardır. Hükümet tarafından desteklenmeleri gerekir. Destek nasıl olur? Bu örgütlerin önerilerinin açılmasıyla olur. Demokratik haklarının verilmesiyle olur. Ülkemizde bir çifte standart var. İktidar, bu örgütleri desteklemek yerine sürekli baskı altında tutuyor. Oysa, hükümet anayasadan kaynaklanan anti demokratik uygulamaları düzeltmek vaadiyle iktidar olmuştur.

Devlet İnsan Hakları alanında bazı kurumlar yaratmaya çalışıyor. Kadın Hakları ve insan hakları bakanlığı kuruldu. Ancak bu iki bakanlıktan da somut bir sonuç alınmadı. Şimdi de MGK Sekreterliği başkanlığında ve direkt başbakanı bağlı bir İnsan Hakları Kurulu oluşturulmaya çalışılıyor. Bu kurulda hem sivil halk hem de seçilmişler dışlanmaktadır. Oysa bu iş devletin işi değildir. Sivil toplum örgütlerinin işidir.

Şubemizden İndirimli bilgisayar satışları başlamıştır.

Başvuru: Niyazi OĞUZ

Tel: 463 27 25 - 422 57 56

Tek Tip Sipariş Tabanlı Üretimlerde Yönetim Bilişim Sistem Uygulaması

Asmaş Ağır Sanayi Makinaları A.Ş.'de Danışmanlık ve sistem analizi konusunda çalışan Ali BAŞKÖMÜRÜ, Şubemizde "Tek tip Sipariş Tabanlı Üretimlerde Yönetim ve Bilişim Sistem Uygulaması" konulu bilgilendirme toplantısına konuşmacı olarak katıldı.

Ali BAŞKÖMÜRÜ, sistemin ASMAŞ'ta uygulamasına ilişkin özellikle aşağıdaki bilgileri verdi:

"Projenin genel amacı, ASMAŞ'ın tüm üretim faaliyetlerini kontrol altına alacak bir yönetim bilişim sisteminin kurulmasıdır. Bu tür bir sistemin son hedefi ise üst yönetim kademelerinde görevli kişilerin kritik kararlar vermelerini kolaylaştırmaktır. İşletmedeki tüm departmanları bilgisayar ağı

üzerinde veri tabanı modeli ile ortak verilere ulaşılabilecek ve kullanılabilir olacaktır. Tüm işletmenin aynı veri tabanı kullanması, veri girişinin ve veri tedarikinin minimuma inmesine sebep olacaktır. Bu tür bir sistemin diğer bir avantajı ise veri bütünlüğünü sağlıyor olmasıdır. Bu sayede güvenli ve pratik bir çalışma ortamı yaratılmak istenmektedir.

ASMAŞ'taki her departman kendine ait bilgi girişlerini gerçekleştirecektir. Bilgi girişlerinin, bilgi kaynağı ile doğrudan ilgili kişilerce yapılması veri girişindeki hata payını en aza indirecektir. Bu bilgiler ise bilgisayar ağı yardımı ile diğer birimlerle ortak kullanılabilir olacaktır. Tüm birimlerde, oluşan son ilerleme ve değişiklikler herkes tarafından

anında izlenebilecektir. Bunun yanı sıra, veri tabanından belli zaman aralıklarında elde edilebilecek özet raporları üst yönetim kademelerinin bilgilerine sunulacaktır. Buradaki amaç genel bir planlama desteği vererek yönetime bir karar destek mekanizması oluşturmaktır. Bilgi girişlerinin, bilgi kaynağı ile doğrudan ilgili kişilerce yapılması düşünülmektedir.

Proje şu anar kadar, Kontratlar, İş Hazırlama Metod ve Üretim Departmanlarını kapsamaktadır. İleri aşamalarda ise Pazarlama, Satınalma, Ambar, Muhasebe, Finansman ve Personel birimlerini de içine alacaktır.

Olgun Çelik A.Ş.'de ISO 9002 başarısı

Ferhan ŞİRVAN
Kalite Kontrol Şefi

Olgun Çelik A.Ş. uzun maratonun ilk adımı olan Kalite Güvence sistemini kurma ve TS-ISO 9002 Standardi doğrultusunda belgelendirme aşamasını tamamlayıp Ağustos 1994'te belge almaya hak kazandı.

Bugün dünya firması olma yolunda verilen mücadeleyi eskilerin dediği gibi "Ekmeğin aslanın ağzında" sözü ile tanımlamak olası. Olgun Çelik A.Ş. 2 yılı aşkın olarak sürdürdüğü yoğun çalışmasının meyvalarını artık toplamaya başlamış ve dünyanın çeşitli ülkelerine ait firmalarla ihracat bağlantıları sağlamıştır.

Kalite Güvence sistemi kurma yolundaki çalışmalarda her firmanın kendine özgü yöntemleri bulunmaktadır. Firmamız ise işe eğitilmiş başlıyıp TS-ISO 9002 standartını tanıtmaya çalışarak kendi koşullarına uygulama konumunu araştırmıştır. bugün ise bölümlerden gelen talepler doğrultusunda Eğitim Kurulu tarafından 6 Aylık Eğitim Programı hazırlanmakta ve Genel Müdür onayından sonra uygulanmaktadır.

Dökümantasyon çalışmaları varolan çalışma ve muayene talimatlarının standart doğrultusunda düzenlenmesi ile başlatıldı. Daha sonra faaliyetler sınıflandırıldı ve bunlar baz alınarak yazılacak prosedürler belirlendi ve sistem dökümanite edildi. Bu çalışma anında standart maddelerini sağlamak için bazı uygulamalar ve buna paralel olarak da dökümanlar geliştirildi ve süreç karşılıklı etkileşimle Kalite Güvence Sistemi yerleştirilene kadar devam etti. Dökümantasyonun tamamlanmasıyla oluşturulan Kalite El Kitabı, Bölüm Kalite El Kitapları ile birlikte tüm Bölüm Yöneticilerine kontrolü dağıtıldı.

Dökümanite edilen sistemin etkinliği ve uygulanabilirliği eğitilmiş ve sertifikalı edilmiş yetkililer tarafından yıllık olarak hazırlanan Kuruluş İçi Tetkik Planı doğrultusunda tetkik edilmektedir. Yan Sanayimiz ise hazırlanan yıllık Taşeron Firma Değerlendirme Tetkik Planı çerçevesinde yılda iki kez tetkik edilmektedir. Dört ayrı konuda değerlendirilen Firmaların Tetkik sonunda önerilen iyileştirme Planına göre sistem geliştirme çalışmaları izlenmekte ve Onaylı Taşeron Firma Listesi 6 ayda bir revize edilmektedir.

Ülkemizde alt yapısı olmayan ve firmaları standart doğrultusunda yürütülen çalışmada en fazla zorlayan konulardan biri de kalibrasyon ol-

muştur. Her firmanın kendine özgü bir Kalite Sistemi varken, bu sistemde Kalibrasyonla ilgili çalışmaları yoktu. Bu yüzden firmalar kalibrasyon çalışmaları anında zorlandı. Ancak Olgun Çelik A.Ş. olarak konuya inanmış olmamızın verdiği güçle en iyi çalışmayı kalibrasyon konusunda yapmış bulunmaktayız. TSE Kalibrasyon Başkanlığından alınan "Kalibrasyon Eğitimi", değişik firmalarla sürdürülen diyaloglar, konu ile ilgili standart araştırmaları, MMO İzmir Şubesi'nden alınan "Ölçüm Sistemleri Analizi" semineri ile birlikte tüm uğraşın sonunda; iyi bir yatırımla Kalibrasyon Laboratuvarı kuruldu ve çalışmalarını titizlikle sürdürmektedir.

Kalibrasyonunu yapamadığımız ölçü alet ve cihazlarımızın izlenebilirliğini sağlamak için TSE ve TSE tarafından akredite edilmiş firmalara kalibre ettirilmiştir. Ayrıca tüm referans ölçü alet ve cihazlarımız ile kalibratörlerimiz üretici firma tarafından firmamızdan önce kalibrasyon işlemi için ilgili kuruluşa gönderilmiştir.

Ürünlerimiz işlem anında ve işlem sonunda işlem aşamasına ve muayene durumuna göre tanımlanmakta ve hatalı ürünler ayrılarak değerlendirilmektedir. Ürün ve sisteme yönelik olarak Düzeltici Faaliyet çalışmaları yürütülmekte ve sonuçları kaydedilmektedir.

İstatistikî çalışmalarımız ise Girdi kontrolleri, hatalı ürün değerlendirme, kalibrasyon işlemi ve Prosesin bir bölümünde uygulanmaktadır.

Yazımızın başında da belirttiğimiz gibi bu uzun bir maraton ancak biz OLGUN ÇELİK ekibi olarak Kalite Sorumluluğunun tüm çalışanların sorumluluğu olduğu bilincindediriz. Bu inançla Kali-

te Güvence sistemimizi geliştirme çalışmalarını sürdürüreceğiz.

Bugüne kadar yürüttüğümüz çalışmalarda gerek eğitim ve gerek ön tetkikte gösterdikleri destekten dolayı TSE'ye; eğitim, Dökümantasyon çalışmaları ve uygulama aşamalarımızdaki katkılardan dolayı MMO İzmir Şubesi Kalite Danışma Merkezine ve katkısı bulunan tüm kuruluşlara teşekkür ederiz.

**GÜVENÇ
METAL**

GÜVENÇ METAL ENDÜSTRİ
Ticaret ve Sanayi Limited Şirketi

**ÇELİK KONSTRÜKSİYON
TANK, SİLO, BUNKER
MAKİNA
PASLANMAZ ÇELİK İMALATLAR
PROSES BORU HATLARI
POMPA TESİSLERİ
İMALAT - MONTAJ - TAAHHÜT**

BÜRO: Gazi Bulvarı 1364 Sokak No: 14/405

Sema Han 35350 İZMİR

Tel & Faks: (232) 484 53 75

İMALAT: Metal İşleri Sanayi Sitesi 4. Sokak No. 38
35470 Kısıkköy - İZMİR

Tel: (232) 257 52 68

Değişken Hızlı Tahrik Sistemlerinin akışkan kontrolunda uygulanması

Prof. Dr. Tamer KUTMAN

I.T.Ü. Elektrik-Elektronik Fakültesi

GENEL

Dünyada üretilen elektrik enerjisinin yarısından fazlası pompa, fan, üfleyci ve kompresör gibi, santrifüj ya da akışkan tahrik sistemlerinin çalıştırılması için kullanılmaktadır. Tahrik motoru olarak bu tip yüklerin çoğunda da, sabit hızlı sincap kafesi asenkron motorlar yer alır.

Öte yandan akışkan tahrik sistemlerinde çoğu zaman debi ve basınç gibi çıkış büyüklüklerinin değişken olması istenir. Bu durumda tahrik sabit hızlı motorlarla yapıyorsa akışın bazı ek donanımlarla ayarlanması gerekir. Akışkan kontrolunda uygulanan yöntemlerde genellikle akışkanın aktığı kesidi değiştiren ya da sınırlayan elemanlardan yararlanılır. Bu elemanların başlıcaları valfler, çıkış damperleri, giriş vanaları ve difüzyon birimleri, mekanik hız dönüştürücüler ve bay-pass ünitesi gibi dolaşım sistemleridir. Akışı kısıtlayan bu düzenlerde girişten çekilen gücün bir kısmı sürtünme ile ısıya dönüşür ve sistem verimi düşer. Bu şekilde yapılan akışkan kontrolunu, araba kullanırken gaz pedalını sonuna kadar basıp hız fren pedalını kullanarak ayarlamaya benzetebiliriz. Böylece enerjinin önemli bir kısmı boşa harcanmakla kalmaz, aynı zamanda donanım da gereksiz yere yıpranmış olur. İyimeser bir tahminle santrifüj yükler, günümüzde taşıt araçlarının tükettiği enerjinin üçte biri kadar enerji harcamaktadır ve üretilen elektrik enerjisinin üçte ikisi santrifüj ya da akış sağlayan düzenlerde kullanılmaktadır. Durum bu açıdan değerlendirildiğinde, değişken hızlı tahrik sistemlerinin akışkan kontrolunda uygulanmasının sağlayacağı enerji tasarrufu ve üretim iyileştirmesi, küçümsenmeyecek boyutlara varmaktadır.

ASENKRON MOTORDA HIZ AYARI

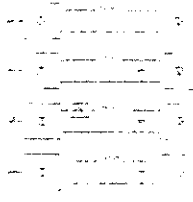
Geçmiş yıllarda kontrol olanaklarının daha basit olması nedeni ile, değişken hızlı tahrik uygulamalarında, DA motorları yaygın olarak kullanılmıştır. Ancak kontrol ve güç elektroniğindeki gelişmeler sonucu günümüzde asenkron motorun hız kontrol olanakları, DA motorun olanaklarına ulaşmıştır. Sincap kafesli motorların hız kontrolunda en elverişli yöntem, statora değişken frekans uygulamasıdır. Bilindiği gibi, frekansın yanısıra gerilimin egektif değeri de bununla orantılı olarak değiştirilirse, motorun devrime momenti sabit kalır. Anma frekansının üstündeki besleme frekanslarında ise motora uygulanan gerilim sabit tutulur. Bu durumda motorun moment-hız özgeçirleri şekil 1'deki gibi değişir.

Şekil 1: Asenkron motorun moment-hız özgeçirleri

Pratikte bu işlem, çeşitleri şekil 2'de görülen ara devreli frekans çeviricilerle yapılmaktadır. Frekans çeviriciler kullanılan ara devre tipine göre iki ana grupta toplanır. Ara devre sadece seri bir endüktanstan oluşuyorsa çevirici akım ara devreli olarak tanımlanır. (Şekil 2.) Bu düzende motor

akımı doğrultucu tarafından kontrol edilir.

Ara devre seri endüktansa ek olarak paralel kondansatör varsa çevirici, gerilim ara devreleridir. Bu tip çeviricide çıkış gerilimi (Şekil 2.b, c), ya da çıkış gerilimi dalga şekli değiştirilerek (Şekil 6.D) kontrol edilir. Son yöntem darbe genişlik modülasyonu ilkesine dayanır. Bu yöntemle çalışan ara devreli frekans çeviricilerin diğerlerine göre başlıca üstünlükleri, kontrol hızının yüksek, güç faktörünün her çalışma noktasında bire yakın olmasıdır.

Şekil 2

Frekans çevirici çeşitleri

- Akım ara devreli
- Kontrollu doğrultucu ile denetlenen gerilim ara devreli
- DA kıyırıcı ile denetlenen gerilim ara devreli.

GENEL KONULAR

Motor devir sayısı ya da hızının değişken olması durumunda santrifüj yükler için genel kurallar şöyle sıralanabilir:

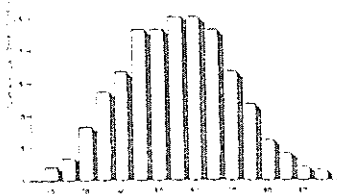
- Akışkan debisi motor hızı ile doğru orantılıdır. (Şekil 3).

- Dinamik basınç hızın karesi ile doğru orantılıdır. (Şekil 4).

- Debi ile dinamik basıncın çarpımı olan giriş gücü hızın kübü ile orantılı değişir. (Şekil 5).

TIPIK DEĞİŞKEN AKIŞ SİSTEMLERİNDE UYGULAMALAR

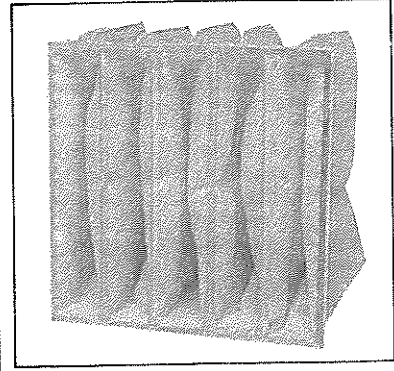
Bir çok pompa ve fan uygulamalarında akış profili şekil 6'daki profilde görüldüğü gibidir. Tipik bir fanda debi, çoğu zaman istenilen maksimum değerinin % 40 ila % 70'i arasındadır. Çalışma periyodunun önemli bir kısmında daha az güç gerekmesine rağmen, motor, maksimum debiyi sağlayacak güçte seçilir.

Şekil 6: Akışkan kontrolunda çalışma profili

SÜRECEK

GENERAL FILTER

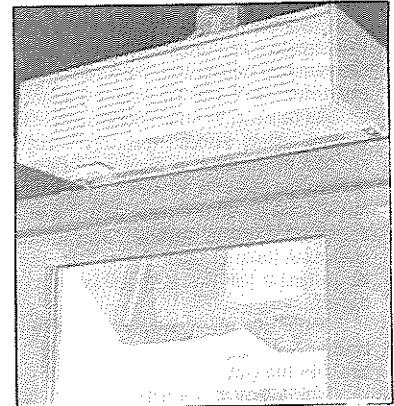

SENTETİK, POLİÜRETAN, TORBA, KARBON, HEPA HAVA FİLTRELERİ

VAPAC

BUHARLI NEMLENDİRİCİ
TERMOSCREEN

HAVA PERDESİ

IMCO

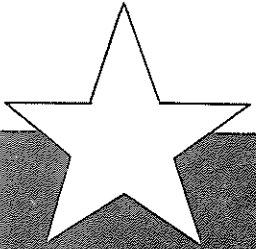
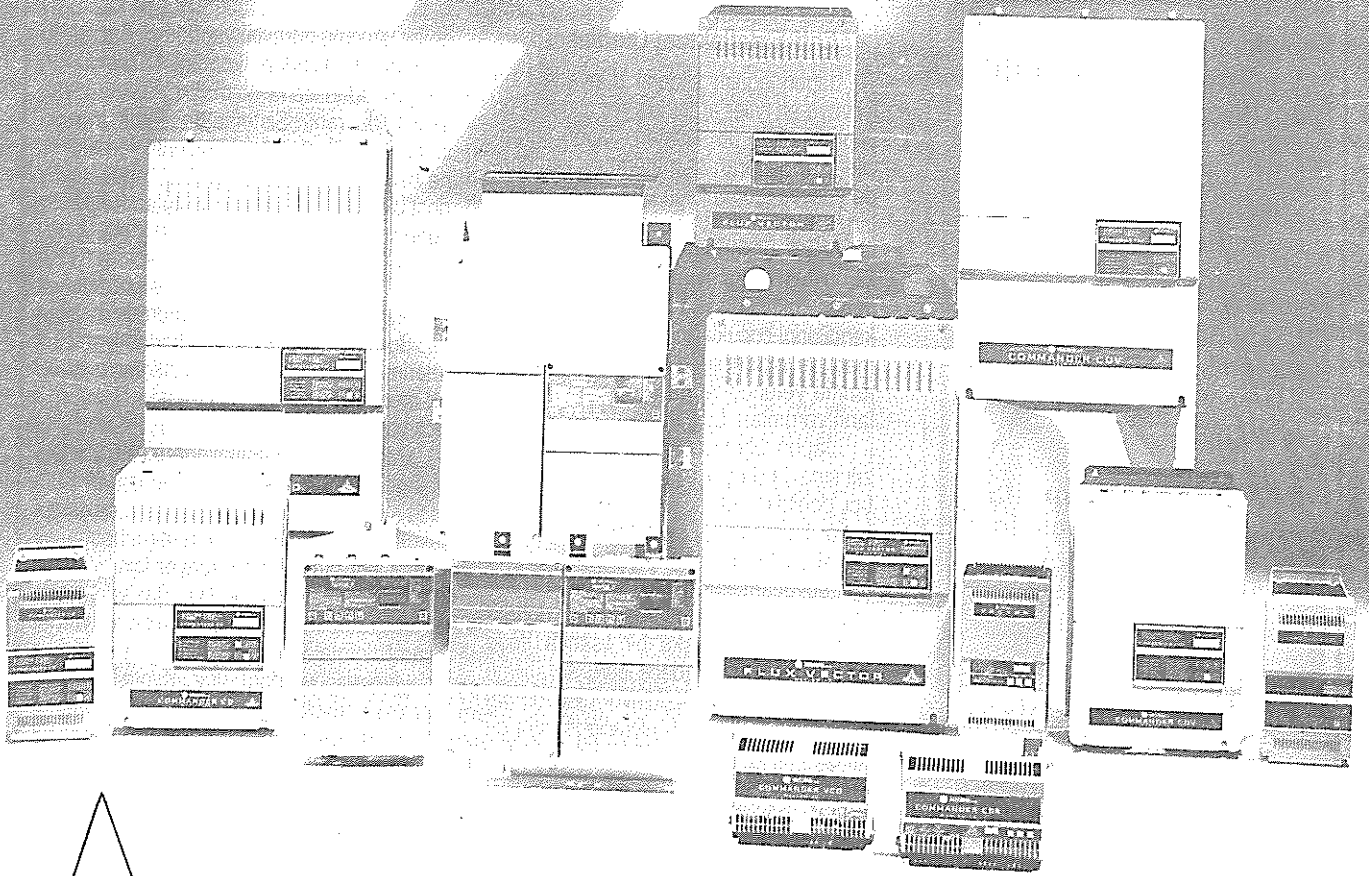
Endüstriyel Malzeme Taahhüt ve Ltd. Şti.

Ego Ticaret Merkezi 1203/7 Sok. No: 2-M

Yenişehir / İZMİR

Tel: 457 46 41 - 449 48 09

KOMPLEKSÖZÜM

*Beş Yıl
Garanti*

CONTROL TECHNIQUES

**Motor Kontrol Merkezlerimiz deneyim ve mühendislik birikimleri ile
hayallerinizdeki uygulamayı pratiğe dönüştürüyor.**

MERKEZ • İstanbul ★ Tel : (216) 418 24 20 - 3 hat Faks : (216) 418 24 23
METRONİK • İstanbul ★ Tel : (216) 326 45 37 - 2 hat Faks : (216) 326 32 86
EMS • İzmir ★ Tel : (232) 342 27 10 Faks : (232) 373 01 18
ER - EL • İzmit ★ Tel : (262) 322 73 13 Faks : (262) 322 75 93

Control Techniques Endüstriyel Kontrol Sistemleri Sanayi ve Ticaret A.Ş.
Kayışdağı Cad. Poyraz Sok. Er-Togay İş Merkezi 4/24 Kadıköy-İSTANBUL

"Japon Gücünün Sırrı"

Değerli meslektaşlarım,
Ya sizler, ya eşleriniz, ya
dostlarımız ya da
dostlarınızın eşleri, benim
gibi, bugünlerde sancılı bir
yürek taşıyorsunuz.
Bugünlerde değilse bile,
seneye, ama mutlaka öbür
seneye taşıyacaksınız:
Çocuklarınız hangi "juku"
ya gidiyor, ya da gidecek.
"Hensachi"lerde notları
nasıl.
Üzülmeysin!
"Pabuçsuz adamın şikayet
etmemesi için, bacakları
kesik birini görmesi
gerekir" (Michael
Apostolius, 1453).

Prof. Dr. Macit TOKSOY
Fen Bilimleri Enstitüsü Müdürü

Karel van WOLFEREN'nin Japon
Gücünün Sırrı, adlı kitabından
(Türkiye İş Bankası, Kültür
Yayıncıları, 562 Sayfa, 1992)

KÖLE BİR EĞİTİM SİSTEMİ

En cerbezeli anti-Sistem kuruluşu olan Nikkyoso, yani öğretmenler sendikasının varlığını, Sistemi en hayati şekilde besleyen, onun farklı ve rakip unsurları arasında uyumu sağlayan kurumuna, okullara, borçlu olması çelişkili, ancak beklenen bir sonuçtur.

Sisteme daha açık olarak hizmet edecek olan ahlâk eğitiminin okullara sokulmasını Nikkyoso engellemiştir. İdareci sınıfın önemli bir bölümü her ne kadar Japon eğitiminin kanayan eksiklikleri olduğunu düşünüyorsa da, mevcut eğitim genelde pek farkına varılmayan şekilde Sistemin yararına olan bir ideolojiyi yerleştirir. Daha önemlisi, eğitimin, göstermelik bir başarısı hiyerarşisini sürdürmeye mecbur bırakılmasıdır. Okullar, birbirleriyle iç içe geçmiş çeşitli hiyerarşiler için bir ayıklama mekanizması ve iş bulma ajansı olarak çalışırlar. Japonya'nın en iyi sayılan okullarının her seviyesinde hakim olan bu fonksiyon, ülke gençliğinin entellektüel gelişimi pahasına başka her şeyin gözardı edilmesi için baskı yapar.

Anti-Entellektüel Okullar

Japon eğitim sistemi dünyadaki en iyi veya en iyiler arasında yer almakla ün yapmıştır. Bu ün, kısmen, Japon öğrencilerin milletlararası matematik testlerinde yüksek (çoğunlukla en yüksek) puanları almalarından ve Japonya'nın ekonomik başarılarıyla bu puanların ilişkili olduğu varsayımından kaynaklanır. Japon okullarındaki disiplin, annelerin kendilerini çocuklarının çalışmalarını adanması ve öğrencilerin bilgi yığınlarını öğrenme yeteneğine hayran kalan uzmanların yorumları, bu varsayımı destekler.

Japon öğrencilerin milletlararası yazılı sınavlarda çok başarılı olmaları şaşırtıcı değildir. öğrenciler ilkokuldan liseye kadar bu sınavlara girmeye hazırlanırlar. Şayet bu testler, sonuç çıkarma, özetleme, soyutlamaları birbirleriyle ilişkilendirme, düşüncelerini bir makaleye dönüştürme, kendini başka bir lisanda ifade edebilme ya da sadece soru sorabilme yeteneklerini değerlendiren olsaydı, Japon eğitim sisteminin eksikliği ortaya çıkardı.

Japon okullarının amacı, İngilizce'deki 'eğitim' kelimesinin asıl anlamından daha uzak olamaz. Eğitim, mevcut bilgileri ezberlemek yerine, zihinsel güçleri ortaya çıkarıp geliştirmektir. Japon eğitim sistemi, öğrencilerin muhakeme yeteneklerini keskinleştireceğine, böyle amaçlara düşmanca tavır takınır. Neredeyse bütün okullarda, içinden geldiği gibi davranış ve muhakeme, sistemli olarak basılır, yaratıcılığa izin verilmez. Öğrencilere mantıklı düşünme veya doğru soru sorma -hatta soru sorma- öğretilmez. Önemli olan mekanik ezberlemektir. 'Başarılı' Japon öğrenciler kafalarında bilgi kütellerini taşıyanlardır. Bu bilgileri birbirleriyle ilişkilendirip, anlaşılır bir hayat görüşüne çevirebilmişlerse, bunu tamamen kendi başlarında yapmışlardır. Japon eğitim sisteminin en önemli amacı, konunun bir yetkilisi tarafından şöyle dile getiriliyordu: Canlı, hiyerarşik ve çok hassas ayarlanmış kurumsal çevrede, görevini güvenilir şekilde yerine getirecek, son derece toplumsallaştırılmış fertler gerektiren bir tekno-başarı sistemi için disiplinli işçi kuşaklarına şekil vermek.

Japon eğitimi, Sistemde kimin hangi düzeyde ve hangi hiyerarşinin hangi bölümüne yerleşeceğine karar vererek, diğer ülkelerin hepsinde değilse bile çoğunda mevcut bir fonksiyonu yerine

getirir. Ancak, görevini yaparken, Batı ülkelerinin hepsinden, komünist ülkelerin de çoğundan daha acımasız ve katı bir şekilde davranır. Sisteme dağılarak, İngiliz özel okulları ve özel üniversitelerdekine benzer, ama daha büyük bir arkadaş-dostluk ilişkisiyle birbirlerini tutan seçkin yönetici sınıfı şekillenir.

Zirveye Giden Yol

Ayıklama çok erken dönemde başlar. Bunun sebebini araştırırken üniversitelerin, büyük şirketler ve bürokrasiye yıllık mezun gruplarını teslim ettikleri diğer uca bakmalıyız.

Japon yüksek eğitiminde bir hiyerarşi vardır. Zirvede Todai (Tokyo Üniversitesi) - daha doğrusu üniversitenin hukuk fakültesi yer alır. Todai mezunları, başbakanlık veya LDP'de bir kariyer için en iyi atlama tahtası olan Maliye Bakanlığına girme şansı en yüksek gençlerdir. Büyük ticaret kümelerinin üst düzey yönetici adayları da buradan çıkar. Kyoto ve diğer eski imparatorluk üniversiteleri Todai ile neredeyse aynı seviyededir ve seçkin sınıfın daha küçük bölümünü sisteme hediye eder. Ancak, Todai etiketinin ne denli saygın olduğunu tam olarak anlatmak zordur. Geçen yüzyıl boyunca hukuk fakültesi en üst düzey Japon idarecilerinin hemen hepsini mezun etmiştir. Buradan alınacak diploma yönetici sınıfına girmenin biletidir.

Fransa hükümetini inceleyenler, benzer duruma rastladıklarını söyleyerek *grandes ecoles*'in rolüne işaret edeceklerdir. Ancak Fransa'daki öğrencinin hangi dersleri almış olduğu ve ne denli iyi çalıştığı önemlidir ve mezun olanlar çeşitli işlere dağılırlar.

Hiyerarşinin en üstten bir aşağıdaki hala çok saygın ve girişi zor okulları, Tokyo'daki iki özel üniversite, Waseda ve Keio'dur. Waseda, mezunlarının politikacı ve gazeteci olmasıyla ünlüdür. Keio ise iş aleminin üst kademelerine mezun gönderir. Hiyerarşinin biraz daha altında Chuo, Meiji, Sophia (Jezvitler yönetiminde) ve Rikkyo gibi orta seviyeli üniversiteler vardır. En alta ise, daha küçük taşra üniversiteleri, özel üniversiteler, kolejler, kızlar için ön-lisans okulları ve özel eğitim kurumları vardır. Özel eğitim kurumlarından müzik ve sanatla ilgili olanları da kendi içlerinde bir hiyerarşiye sahiptir.

Üniversite eğitiminin kalitesi, Japonya'nın idarî mekanizmasının yüksekleri-

ne ulaşmak için asla kriter teşkil etmemiştir. Geçen yüzyılın sonlarına doğru, politik karar verme işleminin, veraset veya başka bir başarı kriterlerine göre değil de, sınav sistemine göre seçilecek bir sınıfın imtiyazı olacağı anlaşıldı. Sonra, tartışmalar öğretilenlerin niteliği veya nelerin öğretileceği değil, hangi sınavların, hangi yetki organı tarafından yapılarak filtre işlemini göreceği yönünde yoğunlaştı. Öğrencilerin bugün Todai'deki hukuk derslerinden, kendilerini idari hiyerarşinin tepesine çıkaracak hangi konuları öğrenmeleri gerektiği, diğer Avrupa ve iyi Amerikan üniversitelerindeki kurslara bakıldığında hiç de hayranlık duyurucu değildir.

En alt sıralamada yer alan okullardaki eğitim düzeyi ve kalitesi, seçkin sınıf okullarınınkinden daha aşağıdır. Orta ve üst sıralamadaki üniversiteler ne kadar bozulursa bozulsunlar, ünlerini ve konumlarını yitirmezler. Çünkü bürokrasi ve büyük şirketler, teorik olarak herkese açık sınavlarla eleman alır, ama gerçekte kota sistemiyle çeşitli üniversitelerin mezunlarını istihdam eder. Eğitim hiyerarşisi ekonomik - bürokratik hiyerarşiye tekabül eder. Orta sıralamada bir şirket bir Todai mezununu işe almayı aklına getirmez. Chuo Üniversitesi mezunu bir genç ise iş aleminin en tepesine ulaşır ama hükümete asla yükselemez.

Japonlar ilişkileri olan kimselerin hangi okullara devam etmiş olduklarını ayrıntısına kadar bilirler. Bir keresinde Japon olmayan bir arkadaşşıma, Japon kız arkadaşı birkaç ay görüşmemeyi teklif etmişti. Sebep şuydu: Kızın kızkardeşi Todai mezunu bir genç ile görüşme usulü evlenmek üzere inceleniyordu. böyle büyük balığı elden kaçırmamak önemliydi. Aileden birinin bir yabancıyla ilişkisi kötü puana sebep olup, işi bozabilirdi.

Öğrencilerin üniversitede dört yıl boyunca ne yaptıkları çok önemli değildi. Sadece tıp, mühendislik, fen bilimleri fakülteleri dışında -ki buralardan mezun olanlar idari - bürokratik 'élite istikameti' dışındaki kariyerlere giderler- sıkı çalışırlar.

Sistemin üst seviyesine girişi hak eden öğrencilerin en sevdikleri konular, çeşitli yazarların hukuk, ekonomi ve ticaret üzerine yorumlarıdır. Waseda Üniversitesinde ders verdiğim dört yıl süresinde, en yüksek puanlı politika ve ekonomi bölümleri öğrencilerinin yapacak fazla işleri olmadığını gördüm. Konularında birkaç karışık kitap okuyup sonradan hiçbir şey hatırlamıyorlardı. Sınıfa düzenli devam eden öğrencilere geçer not vermem talimatı ile karşılaşmıştım.

Mezuniyet nerdeyse otomatik bir işlemdir. Arkadaşlarının çoğundan fazla çalıştığını gösterebilen öğrencilerin bürokrasi ve en büyük özel şirketlere girme şansı daha iyidir. İsmi olan okullardan dört yıl hiçbir şey yapmadan mezun olan öğrenciler, prestij sıralamasında daha aşağıdaki okullardan diploma alan yetenekli gençlere kıyasla, üst seviye işlerde her zaman kadro bulabilirler. Öğrencilerin çoğu için üniversite rahatlama, işletme organizasyonunun sistematik dünyasına girmeden önce kısa bir süre keyfedip, eğlence zamanı demektir.

Kariyer İzdihamı

Japonların çoğu, öğrencilerin "dahi iyi" üniversitelerde "dinlenmeyi" hak ettiklerini, çünkü buralara girişin çok zor ve sinir bozucu bir işlem olduğunu düşünürler.

Para ve aile ilişkilerinin bazen tıp veya dış hekimliği okullarına girmede rol oynadığı olur, ama olayların büyük çoğunluğunda hırslı bir genç giriş sınavlarında on, yirmi veya daha fazla rakibinden iyi puan almak zorundadır. Bu problemi en kolay şekilde çözmenin yolu, başarılı üniversite adayları yetiştirmekle ün yapmış bir liseye girmektir. Japon liseleri bu kriterlere göre sıralanır. Tokyo Üniversitesi'ne girmeye hak kazanan başarılı öğrencilerin yüzde 10'u, ülkedeki 5453 lisenin üç tanesi tarafından yetiştirilir.

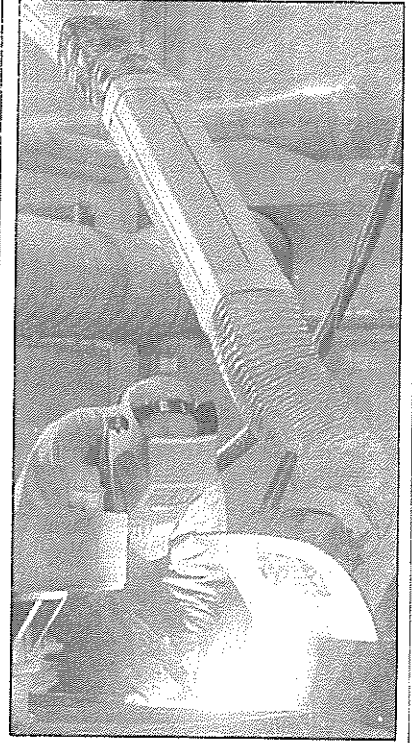
Vasatın üzerinde kabul edilen liselerdeki -okulların bu kriterlere göre değerlendirilmesi en popüler milli eğlencedir - öğrenciler, zamanlarının çoğunu sınavlara hazırlanarak geçirirler. İyi isme sahip okullar (tamamen yazılı olan) sınavlarda hangi soruların sorulacağını en iyi bilirler. Sınavları hazırlayan profesörler, doğru cevap konusunda keyfi davranırlar. Dolayısıyla okulların amacı konuyu öğretmekten çok profesörlerin aklından geçenleri tahmin edebilecek uzmanlar yetiştirmektir.

İngilizce öğretimini ele alalım: Lise öğrencileri profesörlerin hazırladığı çok seçenekli yazılı sınavlara çalışırlar. Profesörler gerçek İngilizceyi pek rahat konuşmayan kimselerdir. Testlerde çoğu zaman belirsizlik, karışıklık, hatta açıkça yanlışlar bulunur.

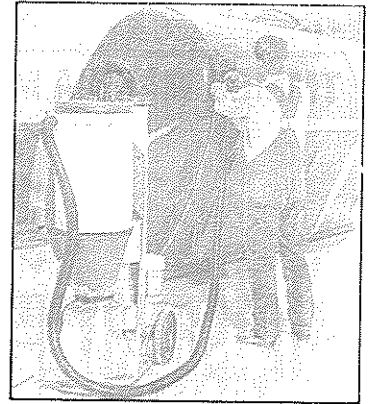
Bütün üniversite girişlerinde üç temel dersin sınavına girilir. bunlar Japonca, Matematik ve İngilizce'dir. On yıl İngilizce okuyan öğrenciler, seyrek görülen istisnalar hariç bu lisanda iletişim kuramazlar.

SÜRECEK

Nederman

- * KAYNAK GAZI, SOLVENT BUHARI, KİMYASAL GAZLAR, ENDÜSTRİYEL TOZLAR İÇİN;
- EMİCİ ROBOT KOLLAR
- KARTUŞLU, MEKANİK VE ELEKTROSTATİK FİLTRELER
- * OTO EGZOZ DEF SİSTEMLERİ
- * HORTUM VE KABLO MAKARALARI

IMCO

Endüstriyel Malzeme Taahhüt ve Ltd. Şti.
Ego Ticaret Merkezi 1203/7 Sok. No: 2-M
Yenişehir / İZMİR
Tel: 457 46 41 - 449 48 09

GECE YARISI SAYIKLAMALARI

Bir '94 yılını daha geride bıraktık Bülten-severler... Şimdiye kadar kaç '94 yılının geçtiği ise ayrı bir araştırma konusu olabilir, bilemem..!

'95'e girerken yeni bir güneş sistemi bulundu... Hayrettir, çevresinde yine dokuz gezegen dolaşiyor, uyduları ise yıllar önce patlayan bir başka yıldızın kalıntılarından oluşuyordu. İşin ilginç güneş sistemi bulunduktan sonra, yitip gitti... Bilim adamları, ömrü bu kadarmış diye düşündüler...

Temmuz ayında ise, bir kuyruklu yıldız Jüpiter'e çarptı, Jüpiter'de epey hasar meydana geldi, dünyalılar "Bize çarpmadı!" diye bir üzüldü- bir sevindi, şizofreni başgösterdi... Kolera, verem ve veba -Türkiye hariç- tüm dünyada yeniden hortladı.. Açlık virüslere kadar sıçramıştı ki, İngiltere ve ABD'de et yiyen -yamyam virüsler- türedi, insanlar kuzuların sessizliğine büründü!

BM'nin girişimiyle nüfus planlaması konferansı Kahire'de tüm tehditlere karşın toplanabildi... Nüfus artışının sürmesini isteyen köktenci Müslüman, Hristiyan ve Yahudi gruplar, konferansın nüfusunu azaltmayı baskılamadılar, salon bir türlü bombalanmadı!

M. K. S.

Atomların da 'guark'lardan oluştuğu anlaşıldı, elbette yeni bir bomba türü incelemeleri de hemen başladı. Kuzey Buz Deniz'i'nde yine bir çevre felaketi yaşandı, tonlarca petrol denize aktı, balık türlerinin yok olması bir yana, petrolün yitip gitmesi gözü yaşlı pekçok kişinin "anısına" kadeh kaldırmasına yol açtı...

Dünyadaki bucak sayısını ezbere bilen "Greenpeace"çiler Türkiye'nin kaç bucak olduğunu, birkaç günlük konuklukları sayesinde öğrenebildiler. Bucak sayısını '94'te öğrenenlerin sayısında büyük artış sağlandı... AB bizi gümrük birliğine yine almadı... Başbakan "AB'ye almazlarsa biz de CD'ye gireriz, hatı EF'ye bile girebiliriz sanmaktayım, kızdırmaları kafamı... Bizim dostumuz olunsunlar, düşmanlığımızdan korksunlar... Yoksa ya gireriz, ya gireriz..." dedi.

Dolar'ın '95 sonunda 75.000 mi yoksa 95.000 mi olacağı konusunda geniş tartışmalar yaşandı; yedisi ölü, sekseni ağır yaralı olmak üzere, dörtyüzelli telefata verildi... Meclis'te her gün partiler verildi, yeni partiler açıldı, kapatıldı, eceliyle kapanan partiler ol-

duğu gibi, bazı yurttaşlar da eceliyle bile göz etti. "Oy Toronto baboy oyl materyalizm'in göğsüne koy" gibi veciz söylevler veren milli vekillere, "Şehir boş, bomboş... / Koş koşabildiğin kadar, koş! (N.H.)" diye yanıt veren de çıkmadı.

Artık özelleştirilemeyenlerden biri olmaksızın kurtuldu, a-sosyalist devletin son kırıntıları temizlendi, tam v-kapitalist oldu; ömrü billah "demokratikleşememe" sözü verildi... Şırnak, Cizre, Silopi, Bingöl, Batman ve Siirt'de İş ve İşçi Bulma Kurumları açıldı, ama öğretmenler, diş hekimleri hatta mühendisler bile oralara akın etmedi!

YDH sonunda kuruldu; % 15-20 değil, tam % 45 oy istedi... Doğumun sancılı olacağı, (sezeryan gerekecek!) ata'yı kimsenin anlamadığı, öcükleri cadıların kovacağı, özellikle Berlusconi'ye çok yazık olduğu, (ne yapar, ne içer, ne yer zavallı adam şimdi?) hastalara imamların moral vermesi gerektiği daha sık dile getirilir oldu! Ne de olsa demokrasi yuvarlandı! Yine bazı memurların cici olabileceği; bakın işte arkadaşları yürürken onlara şeker-lokum ikram edileceği, bu bacının korunması gerektiği, malının, mülkünün ülkesine feda olabileceği belirtildi... 3000 kilo altın, 4000 kilo Dolar, 10000 kilo Mark ve milyonlarca adet mercimek biriktirmek yılın modası oldu...

Müzik'te '94 boyunca birer gün arayla, şık-kıdım şık-kıdım oynandı, bandıra bândıra yenildi, Roma da yakıldı, okul da asıldı, siyaset meydanında bile tartışıldı, ancak üç gün beş gün beklenen şey bir türlü gelmedi... Bununla birlikte, Los Angeles Filarmoni Orkestrası Lutowski'nin 3. ve 4. senfonisini seslendirdi; Orchestre Nevolutionnaire et Romantique, Ludwig van Beethoven'ın senfonilerini 21 CD'de topladı...

'95'te artık 1 litre şaşal suyunu arabanın deposuna koyup kilometrelerce yol yapılabilir, şaka değil! 250 gram dana bifteği iki parçaya bölünüp, mantar, kaşar peyniri, yulaf ezmesi ile karıştırılıp, çırpılmış yumurtaya batırılacak ve kızgın tavada iki yönlü olarak pişirilecek. Hindilere yazık değil mi?

Herkesin bir maskesi var, '95'te maskelerinizi takmayı unutmayın... İyi yıllar..!

95'TE NEYER
YAPMAYI
DÜŞÜNÜYÖSÜN?

SALCIAM... CİRPİCİM... DOBENDİRİCİM...
VERGİ KAÇIRCIAM... KARŞILIKSIZ SEK
VERECEM... YOLSUZLUK YAPICIAM...
YANIK SÖZÜCÜM... Bİ DE VAKİT BULURSAM
KİŞİ OLMAYI PİNLİYÖRÜM...

24/12/94 Cumhuriyet

TMMOB MAKİNA MÜHENDİSLERİ ODASI İZMİR ŞUBESİ EĞİTİM MERKEZİ

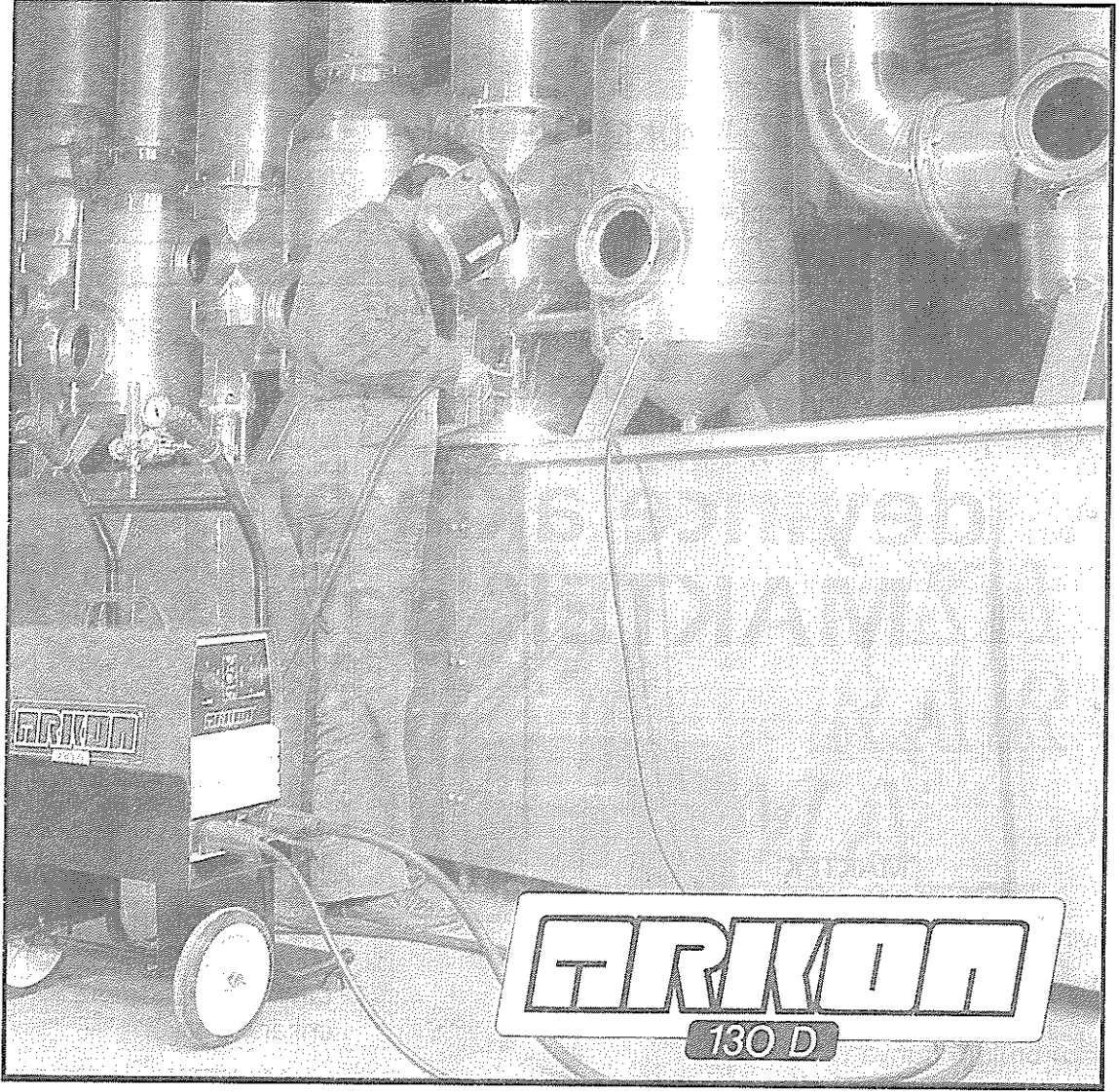
- ✓ Eğitim Merkezimizde sürdürülmekte olan Bilgisayar Kurslarında 4 adet 80486 DX 33 1 Adet 80386 DX33, 1 adet 80386Sx16 bilgisayarımız ile yeni sınıflar oluşturulmaktadır.
- ✓ Kursları başarıyla tamamlayanlara "MMO Kurs Katılım Belgesi" verilmektedir.
- ✓ Üniversite öğrencileri ve yükümlülüklerini yerine getiren TMMOB ve meslek odaları üyelerine indirim uygulanmaktadır.
- ✓ Kontenjanlar sınırlıdır.

bilgisayar

KURSLARI

Bilgisayar Kurs	Toplam Ders Saati	İndirimli	Diğer
DOS-LOTUS-D BASE	40	2.250.000.- TL.	2.750.000.- TL.
DOS-QUATTROPRO-DBASE	40	2.250.000.- TL.	2.750.000.- TL.
WINDOWS- Excel Super Base	45	2.750.000.- TL.	3.250.000.- TL.
WINDOWS- Excel WINWORD	50	2.750.000.- TL.	3.250.000.- TL.
AUTOCAD R 11	45	2.500.000.- TL.	3.000.000.- TL.
C	40	2.250.000.- TL.	2.750.000.- TL.
PASCAL	40	2.250.000.- TL.	2.750.000.- TL.

Atatürk Cad. No: 422 K: 3-4 Alsancak - İZMİR (Alsancak Garı Karşısı) Tel: 422 57 56 - 463 27 25

Atölyede... üretimde,

Şantiyede... montajda,

Bakım - onarımda...

El altında.

başar

Elektromekanik Sanayi ve Tic. Ltd. Şti.
5733 Sokak No:191 Karabağlar - İZMİR 35380
Tel:0 (232) 237 14 63 - 253 66 44
Fax: 0 (232) 237 68 95